

REPORTS DE LA RECERCA A CATALUNYA
Dret (1990-1997)

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

REPORTS DE LA RECERCA A CATALUNYA
Dret (1990-1997)

Report elaborat per Encarna Roca i Trias,
amb la col·laboració de Joaquim Bisbal i Méndez, M. Teresa Castiñeira i Palou,
José Antonio Estévez Araujo i Elisenda Malaret i Garcia,
juntament amb Vicenç Aguado i Cudolà i José Luis Vega Castro (equip tècnic)

BARCELONA, 1999

Sumari

Pròleg	7
Nota preliminar	9
1. INTRODUCCIÓ GENERAL: SENTIT I CARÀCTER DE LA INVESTIGACIÓ JURÍDICA	11
1.1. La investigació del dret des d'un punt de vista extern i des d'un punt de vista intern	11
1.2. La funció de la investigació jurídica feta des d'un punt de vista intern en un estat de dret	11
1.3. Argumentació jurídica i investigació: l'estatut epistemològic de la investigació jurídica	12
1.3.1. L'espai d'incertesa generat per la precomprensió i concretització de les normes jurídiques	12
1.3.2. Els tipus d'arguments admissibles en la discussió com a criteri de distinció del punt de vista intern	13
1.3.3. En quin sentit pot parlar-se d' <i>investigació</i> jurídica des del punt de vista intern? Les condicions en les quals l'elaboració d'argumentacions pot considerar-se com a investigació	13
1.3.4. Els trets distintius del debat teòric en l'àmbit de la interpretació i l'aplicació del dret	14
1.4. Les tasques de la investigació jurídica	15
1.4.1. La tasca de sistematització de la doctrina jurídica	15
1.4.2. La funció crítica de la doctrina jurídica	15
2. DADES OBTINGUDES	17
2.1. Estudis de doctorat	17
2.2. Beques de recerca	24
2.3. Centres i grups de recerca finançats	29
2.4. Infraestructura i personal de recerca	42
2.5. Relacions internacionals	50
2.6. Resultats de la recerca	54
2.7. Congressos i simposis organitzats que tenen finançament específic extern	72
2.8. Entitats que financen la recerca	73
3. VALORACIONS GENERALS I CONCLUSIONS	77
3.1. Valoracions generals: sentit i caràcter de la investigació jurídica	77
3.2. Conclusions	78

L'Institut d'Estudis Catalans, en compliment de les funcions derivades de la condició d'institució que té per objectiu l'alta investigació científica, que li donen els seus Estatuts, duu a terme diverses activitats en els àmbits d'assessorament, coordinació, promoció, realització i difusió de la recerca. Els poders públics tenen la responsabilitat última en el procés de planificació de la recerca, però la natura d'aquesta activitat i els coneixements especialitzats que implica, fan essencial l'existència d'un alt assessorament que tingui independència de criteri i autoritat científica en cadascun dels àmbits on la recerca es realitza.

L'Institut d'Estudis Catalans, per la seva tradició, estructura i composició, pot contribuir a exercir aquesta funció. De fet, el Decret 195/1991, del 16 de setembre, de la Generalitat de Catalunya, relatiu a la coordinació de la recerca i a la reorganització de la CIRIT, ha donat un primer pas en aquesta direcció en reconèixer a l'IEC un paper d'assessorament regular d'aquest organisme, i les directrius bàsiques del Pla de Recerca de Catalunya 1993-1996 van preveure ja la incorporació de membres de l'IEC en la Comissió d'Assessorament i Seguiment del Pla. D'altra banda, l'IEC té una llarga tradició en l'emissió d'informes i dictàmens i en l'elaboració d'estudis prospectius.

En aquest context, a la tardor de 1995 el Consell Permanent de l'Institut acordà endegar el projecte d'elaboració d'un estudi sobre l'estat de la recerca a Catalunya, en relació amb la comunitat científica internacional, a base d'una sèrie d'informes periòdics sobre cada una de les àrees en què es pot dividir l'activitat científica. El projecte, denominat *Reports de la recerca a Catalunya*, s'inicià el desembre de 1995 dividint els treballs en àrees temàtiques fonamentades en els àmbits i sotsàmbits de la CIRIT i amb la previsió de realitzar vuit informes temàtics anuals. Cada informe ha de proporcionar informació global sobre l'estat de la recerca a Catalunya en l'àrea corresponent, i ha d'aportar reflexions sobre els objectius generals de la recerca, l'evolució, les tendències, la situació actual i una anàlisi prospectiva. Ha d'incloure també dades globals de finançament i d'índexs de productivitat del sistema de recerca català. L'elaboració de l'informe és confiada a una persona de prestigi que actua de director i que rep l'ajuda d'un grup de col·laboradors experts en l'àrea.

Fins ara s'han elaborat els informes en les àrees següents: biologia cel·lular, molecular i bioquímica, economia, física, medicina, tecnologies de la informació i de les comunicacions, les ciències socials: antropologia, ciència política, comunicació i sociologia, la lingüística i les ciències del llenguatge, matemàtiques, història, geografia i demografia, biologia d'organismes i sistemes, pedagogia, enginyeria industrial, enginyeries agronòmiques, forestals i alimentàries, art i dret. Finalitzats tots els reports es preveu una publicació conjunta de tots els informes temàtics, que pot recollir aportacions complementàries.

Els *Reports de la recerca a Catalunya* es realitzen amb el suport i la col·laboració de la CIRIT. S'ha comptat també amb la col·laboració dels vicerectorats de recerca de les universitats catalanes, de l'Oficina de Gestió de la Recerca i Convenis de la UB, de la Secretaria d'Estat i Investigació del Ministeri d'Educació i Cultura i de la Direcció General d'Investigació i Desenvolupament de la Comissió Interministerial de Ciència i Tecnologia, les quals han subministrat algunes de les dades utilitzades en l'elaboració dels informes. Agraïm a totes aquestes institucions la seva col·laboració.

Nota preliminar

Aquest report té com a objecte la recerca en matèria de dret realitzada pels investigadors catalans durant el període 1990-1997. Les dades obtingudes fan referència, principalment, a les universitats públiques catalanes. Pel que fa a les universitats privades, la seva recent creació comporta que aquestes no ofereixen durant aquest període dades significatives, per la qual cosa es deixa la seva valoració per a posteriors reports de recerca. Quant a la resta d'investigadors i d'institucions que realitzen recerca jurídica a Catalunya, cal dir que les dades disponibles són molt escasses, si bé s'han procurat reflectir en la mesura d'allò possible en aquest report.

La creació de noves universitats en aquest període ha provocat un considerable moviment de professorat que fa difícil, en alguns casos, imputar projectes de recerca i publicacions a una universitat concreta.

La manca de precedents en la realització d'un report d'aquestes característiques en l'àmbit del dret, la dificultat en l'obtenció de les dades, que fa que en alguns apartats siguin incompletes, i la manca d'homogeneïtat d'algunes de les dades disponibles han suposat una dificultat constant en l'elaboració d'aquest report. Malgrat això, el resultat que es presenta constitueix una reflexió que es realitza per primera vegada en aquest àmbit i que, per això mateix, s'haurà d'anar perfeccionant en futurs reports per tal de poder tenir un mapa complet de la recerca jurídica a Catalunya.

1. Introducció general: sentit i caràcter de la investigació jurídica

1.1. La investigació del dret des d'un punt de vista extern i des d'un punt de vista intern

El dret pot ésser objecte d'estudi des de disciplines com la història o la sociologia. També es pot reflexionar sobre el dret adoptant un punt de vista moral o fer crítica política de les normes vigents o del sistema jurídic en el seu conjunt. El dret és, així doncs, matèria per filosofar.

Podriem dir que tot aquest conjunt d'activitats intel·lectuals constitueixen altres vessants de la investigació sobre el dret i que adopten, respecte del material jurídic positiu, un punt de vista que podria anomenar-se «extern».

Es tracta d'un punt de vista extern perquè aquells que reflexionen sobre el dret des d'aquestes perspectives no han d'acceptar com a premissa inqüestionable de la seva activitat el dret positiu vigent. És a dir, la subjecció a la llei positiva vigent en el moment en què es realitza la investigació no és un dels pressupòsits indispensables d'aquesta. L'historiador, el sociòleg o el filòsof poden qüestionar o ignorar el contingut de les normes jurídiques en vigor.

El gruix del que tradicionalment s'ha considerat com a investigació jurídica i la major part del que els juristes teòrics segueixen fent es realitza des d'un punt de vista que podria anomenar-se, en oposició, «intern».

Sens perjudici de l'intent que es farà més endavant d'explicar *in extenso* en què consisteix aquesta perspectiva interna, pot anticipar-se ja que l'adopció d'aquest punt de vista implica necessàriament l'acceptació de la subjecció a la llei com a pressupòsit de les anàlisis i els estudis que es realitzen.

Això no significa que el jurista hagi d'estar moralment d'acord amb les lleis, sinó que una de les premisses del seu treball és el contingut del dret positiu vigent, contingut del qual no pot disposar a la seva voluntat.

En parlar del sentit i el caràcter de la investigació jurídica, ens referim aquí fonamentalment a la que es realitza des del punt de vista intern. Això és així perquè, com s'ha assenyalat, encara segueix constituint el gruix de l'activitat dels juristes teòrics i perquè paradoxalment és l'aspecte de la reflexió jurídica que més ha vist qüestionat el seu estatut teòric i la seva funció. S'ha qüestionat que aquesta activitat pugui anomenar-se pròpiament *investigació*, que tingui una perspectiva pròpia i determinable i que tingui un sentit que vagi més enllà d'ésser un mer instrument auxiliar per a l'aplicador del dret.

1.2. La funció de la investigació jurídica feta des d'un punt de vista intern en un estat de dret

El sentit i la funció de la investigació jurídica feta des d'un punt de vista intern pot establir-se assenyalant quin és el paper que hauria de complir dintre d'un estat de dret, és a dir, establint quina pot ésser la seva contribució perquè el funcionament de l'Estat de dret s'ajusti als pressupòsits de la seva legitimitat.

L'Estat de dret té la pretensió que les decisions i les actuacions dels òrgans estatals siguin respectuoses amb els drets fonamentals i estiguin sotmeses a una llei fruit de la voluntat popular. Aquesta pretensió comporta l'exigència que la producció del dret estigui a càrrec d'instàncies representatives obertes i receptives a l'opinió pública i que dintre de l'aplicació del dret quedin garantides la seguretat jurídica i la justícia.

Per garantir la seguretat jurídica, el dret ha d'assegurar que, en qualsevol qüestió jurídica que sorgeix, estarà en condicions d'adoptar una decisió vinculant que sigui consistent amb un conjunt

de normes el contingut del qual hagi estat determinat amb antelació i sigui coherent amb les decisions preses anteriorment, prenent com a fonament aquest conjunt de normes. S'utilitza la fórmula «consistent amb un conjunt de normes...», perquè resultaria excessivament simplificador pretendre que la solució de la qüestió hagi d'ésser predeterminada amb una norma jurídica de contingut clar i precís, susceptible de ser considerada aïlladament i de la qual es pogués deduir lògicament la solució del supòsit.

La coherència de la decisió que s'adopti en relació amb decisions preses amb anterioritat i la consistència amb el contingut de normes predeterminades no són, malgrat tot, exigències que facin referència exclusivament a la seguretat jurídica, sinó que tenen una dimensió íntimament relacionada amb la justícia.

Coherència i consistència són, doncs, requisits que en un principi han de complir les decisions per garantir no sols la seguretat jurídica, sinó també la justícia. El fet que dintre d'un determinat supòsit s'utilitzin criteris establerts per la llei i anàlegs als que es van utilitzar en supòsits similars, és allò que diferencia una decisió arbitrària d'una que no ho és. Això no significa, malgrat tot, que la coherència amb les decisions anteriors i la consistència amb el contingut de les normes jurídiques s'identifiquin amb la justícia de la decisió: en determinats supòsits, està justificat trencar amb els criteris jurisprudencials establerts en supòsits precedents, o hi pot haver altres solucions consistents amb el contingut de les normes jurídiques i que sigui més justa una que les altres.

És dintre d'aquest àmbit de l'aplicació del dret regit per les exigències (a vegades contraposades) de seguretat jurídica i justícia on s'ha de situar la investigació sobre el dret feta des d'un punt de vista intern per entendre el seu sentit i la seva funció. La justificació i la utilitat de la investigació jurídica feta des del punt de vista intern provindrà de la seva contribució, perquè les decisions que s'adoptin en l'aplicació del dret siguin justes i no trenquin la seguretat jurídica: de la seva contribució, d'aquesta manera, al funcionament legítim de l'Estat de dret.

Encara que sembli que d'aquesta manera es focalitza en excés la tasca del jurista teòric vers les qüestions plantejades per a l'aplicació del dret, resulta difícil veure en quin altre lloc podria ubicar-se una tasca de reflexió feta des del punt de vista intern. És a dir, si és manté aquest punt de vista, seria difícil pensar com es podria focalitzar, per exemple, l'activitat del teòric vers la tasca de creació legislativa del dret (exceptuant la qüestió de la constitucionalitat de les lleis que és susceptible d'ésser tractada des d'un punt de vista intern, però que té unes peculiaritats a les quals més endavant ens referirem).

1.3. Argumentació jurídica i investigació: l'estatut epistemològic de la investigació jurídica

1.3.1. *L'espai d'incertesa generat per la precomprensió i concretització de les normes jurídiques*

Les normes no s'apliquen automàticament. En particular, l'aplicador del dret es troba, entre d'altres, amb un problema «hermenèutic» que dificulta enormement la seva tasca de determinar quina és la decisió més d'acord amb el dret vigent i que, per tant, dificulta també la consecució de la seguretat jurídica i de la justícia.

La qüestió hermenèutica a la qual s'enfronta l'aplicador del dret es tradueix en l'exigència de portar a terme simultàniament una tasca de precomprensió i de concretització, és a dir, en l'exigència d'interpretar els fets a la llum dels criteris selectius de les normes jurídiques i, a l'ensens, concretar les clàusules abstractes de les normes per acomodar-les al llenguatge més descriptiu dels fets.

Es tracta d'una qüestió complicada: les característiques rellevants dels fets seran aquelles variables que les normes seleccionen per caracteritzar cada supòsit i diferenciar-lo de la resta, per la qual cosa no podrem realitzar una descripció correcta dels fets sense tenir en compte el contingut de les normes jurídiques. Però, a la vegada, per saber si un tret d'un determinat fet pot «encaixar-se» dintre de la característica assenyalada de forma abstracta dins la norma, és precís «concretit-

zar» la clàusula corresponent per veure si poden enllaçar-se l'un i l'altra per mitjà d'un raonament compost per definicions i altres tipus de premisses.

És una qüestió complexa perquè obliga a realitzar d'una forma simultània una *interpretació* dels fets a la llum de les normes i una *interpretació* de les normes a la llum dels fets que configuren la situació problemàtica que es tracta de resoldre, la qual cosa sembla tancar-nos dintre d'una mena de cercle viciós en el qual el fet fa remissió a la norma i la norma al fet i del qual resulta difícil sortir.

En qualsevol cas, aquesta doble operació de precomprensió i concretització no pot fer-se per mitjà de mecanismes exclusivament lògics o formals, és a dir, els dilemes que es plantegen no poden resoldre's per mitjà de raonaments que siguin absolutament concloents amb les deduccions lògiques. Es genera d'aquesta manera un espai de dubte dintre del qual és necessari donar respostes si es rebutja una posició purament i simplement decisionista.

En els àmbits dels raonaments pràctics dintre dels quals les inferències lògiques no poden solucionar totes les qüestions, la teoria de l'argumentació s'ha presentat com una proposta convincent per no caure dintre del decisionisme irracional. En terrenys com el del raonament moral o el de la interpretació i l'aplicació del dret dintre dels quals la lògica no és suficient, és possible discutir presentant arguments a favor de les diferents opcions i determinar quina de les línies d'argumentació és més sòlida.

Així doncs, per no deixar que les incerteses de la interpretació es responguin mitjançant decisions capricioses de l'aplicador (abandonant d'aquesta manera la pretensió que l'aplicació del dret sigui una activitat dotada de legitimitat), hauriem d'acceptar que encara que les incerteses no puguin ésser resoltes mitjançant raonaments absolutament concloents, sí que es poden oferir arguments que fonamentin l'opció per a la solució que s'adopti.

1.3.2. *Els tipus d'arguments admissibles en la discussió com a criteri de distinció del punt de vista intern*

En aquesta altura de l'exposició, estem en condicions de precisar millor el que denominàvem el punt de vista «intern» en el discurs sobre el dret. El punt de vista intern pot delimitar-se assenyalant quins són els tipus d'arguments que resulten admissibles quan s'adopta aquest punt de vista i quins tipus de raons queden, contràriament, excloses.

Quan s'utilitza aquest criteri es fa referència al fet que, dintre del debat sobre el dret que es desenvolupa durant el procés legislatiu, poden utilitzar-se amb plena llibertat arguments de caràcter moral, arguments relatius als valors compartits per la comunitat o arguments pragmàtics. Aquests tipus d'arguments no estan absolutament exclosos, però sols poden ésser utilitzats de manera molt restringida per part dels juristes que discuteixen sobre el dret des del punt de vista intern.

Els arguments característics del punt de vista intern són els que es basen en el contingut del dret positiu, en els canons interpretatius admesos en el sistema jurídic de què es tracti, en l'analogia, en la doctrina jurídica, en la jurisprudència o en els precedents. Aquests no són, malgrat tot, els únics arguments que poden utilitzar-se. També hi tenen un paper important els arguments de tipus empíric, les màximes de l'experiència admeses pel sentit comú o els tòpics consolidats en la tradició jurídica de què es tracti.

1.3.3. *En quin sentit pot parlar-se d'investigació jurídica des del punt de vista intern? Les condicions en les quals l'elaboració d'argumentacions pot considerar-se com a investigació*

La tasca dels juristes teòrics que treballen des del punt de vista intern pot caracteritzar-se perfectament com una tasca d'elaboració d'arguments. L'objectiu dels juristes teòrics és desen-

volupar línies d'argumentació i fonamentar-les, no pas explicar fets o desenvolupar raonaments exclusivament lògics des de premisses axiomàtiques.

Descobrir i elaborar raons que siguin rigoroses, imparcials i convincents és una tasca que si es realitza sota determinades restriccions pot denominar-se amb propietat *investigació*. No obstant això, és necessari precisar quines són aquestes restriccions, perquè, per exemple, també dintre del debat polític es formulen arguments, però resulta difícil acceptar que aquesta activitat pugui considerar-se investigació (encara que sí pot ocórrer que alguns dels arguments que s'utilitzin en el debat siguin el resultat d'una activitat investigadora).

L'activitat argumentadora pot considerar-se *investigació* si l'exposició i publicació d'aquestes línies d'argumentació es fa dintre del context d'un debat que estigui obert a tots els especialistes de la matèria de què es tracti i, per tant, l'acceptació com a vàlid d'un argument o conjunt d'arguments està sotmesa potencialment als criteris de rigor més exigents.

El control per part de la «comunitat d'especialistes» de què es tracti (en aquest cas, dels especialistes en les diverses branques del dret positiu) és fonamental perquè no puguin utilitzar-se subterfugis com ocultar informació, basar-se únicament en el criteri d'autoritat, confondre utilitzant un llenguatge inintel·ligible, prevaler-se de coneixements tècnics dels quals l'interlocutor manca o atribuir a algú el dret de dir la darrera paraula.

D'aquesta manera, és el sotmetiment a unes determinades regles que regulen la conducta dels participants el que converteix un debat en una activitat argumentativa pròpiament dita i és el *control de qualitat* dels especialistes el que permet considerar una activitat argumentativa com a *investigació*.

1.3.4. *Els trets distintius del debat teòric en l'àmbit de la interpretació i l'aplicació del dret*

Si fos lícit considerar el conjunt d'operacions implicades en la interpretació i aplicació del dret com un gran debat col·lectiu en el qual participen jutges, titulars d'òrgans administratius, advocats i teòrics del dret, s'hauria de dir que no tots els participants en aquest debat tenen la mateixa llibertat pel que fa als arguments que poden utilitzar.

El que es vol assenyalar és que sembla plausible afirmar que, encara que s'adopti un punt de vista intern, el teòric disposa d'una més gran llibertat per utilitzar determinats tipus d'arguments en suport de les seves posicions de la que disposa un jutge per fonamentar la seva sentència.

Per exemple, sembla plausible afirmar que el teòric del dret té la possibilitat de treure a la llum raons morals que portin al legislador a donar un determinat contingut a la llei i utilitzar-les com a arguments independents en el seu raonament. És a dir, el teòric del dret pot subministrar la seva pròpia interpretació d'aquelles raons morals o extreure'n conseqüències i utilitzar-les com a arguments en suport de la seva línia de raonament. Malgrat tot, per al jutge o bé està completament vedat utilitzar les raons morals inserides a les normes jurídiques com a arguments independents o bé sols pot realitzar aquesta operació en la mesura que ho permetin l'argument analògic i el cànon interpretatiu de la voluntat del legislador.

En qualsevol cas, el que resulta clar és que el procediment pel qual es determina si un tipus d'argument és o no admissible és molt més obert dintre del debat que dintre de l'àmbit de les decisions judicials. La qüestió sobre si un argument és admissible o no ho és en el debat jurídic-teòric que es porta a terme des d'un punt de vista intern, sols pot resoldre's (provisionalment) a partir d'una discussió en la qual es debati precisament aquesta qüestió. I dintre de la discussió jurídicoteòrica ningú té la facultat de dir la darrera paraula com s'esdevé en el terreny de les discussions judicials.

Això no significa que tothom pugui participar en un pla d'igualtat dintre d'una discussió jurídicoteòrica, donat que existeixen posicions de prestigi, publicacions influents, formes de poder acadèmic, etc. que donen més pes als arguments expressats per certes persones o publicats en certs llocs. En aquest sentit, pot dir-se que el debat jurídicoteòric està institucionalitzat.

1.4. Les tasques de la investigació jurídica

1.4.1. *La tasca de sistematització de la doctrina jurídica*

La solució dels problemes jurídics no pot provenir de la connexió entre una norma aïllada i un fet que «encaixi» en el supòsit d'aquesta norma. Ja s'ha vist que el problema hermenèutic fa necessari que es tinguin en compte diverses normes per determinar quines són les variables que el dret considera rellevants a l'hora de distingir els diferents supòsits i, per tant, per poder descriure els fets d'una manera comprensible per al sistema jurídic.

El marge d'ambigüetat que genera la qüestió hermenèutica fa que siguin possibles diverses interpretacions de les normes i dels fets en cada cas i que sigui necessari utilitzar criteris que proporcionin raons per decantar-se per una solució o per una altra. La seguretat jurídica exigeix que la solució que s'adopti sigui la més consistent amb el sistema jurídic en el seu conjunt.

Determinar quina és la solució més consistent amb el sistema jurídic en el seu conjunt és una tasca que no podria realitzar-se si s'hagués d'operar directament sobre el conjunt del dret positiu en un moment donat. És a dir, encara que el dret positiu tingui una estructura que vingui determinada fonamentalment per les relacions de jerarquia que s'estableixen entre les normes, el sistema així constituït és excessivament ampli i dispers perquè es pugui captar el seu sentit general d'un sol cop d'ull.

Per això és necessari convertir la massa del dret positiu en quelcom més manejable abans de poder determinar, entre les diferents solucions a un problema jurídic, quina és la més consistent amb el conjunt del sistema. Dit d'una altra manera, les normes jurídiques que integren el dret positiu han d'ésser objecte d'un procés d'estructuració més intens que el que surt de les meres relacions de jerarquia entre elles.

És en aquest punt on juga un paper d'especial importància la tasca de conceptualització, classificació i sistematització que realitzen els juristes teòrics. Els conceptes que elaboren els teòrics partint del material juridicopositiu, els principis que formulen presentant-los com els criteris generals subjacents a un determinat subconjunt de normes jurídiques o les agrupacions i síntesis de les regulacions contingudes dintre de les normes constitueixen una tasca imprescindible per tenir una visió general del sistema jurídic i poder captar el seu sentit de conjunt.

Aquesta necessària tasca de reconstrucció del sistema jurídic resulta tan ingent que un autor com Dworkin es veu obligat a assignar-la a un jutge dotat de les forces del mitològic Hèrcules. Però si la reconstrucció de què parla Dworkin és tan complexa, no sembla raonable assignar-la a un subjecte individual, sinó que sembla més lògic considerar-la com una tasca col·lectiva en la realització de la qual ni tan sols tindrien els jutges el paper predominant, sinó que el tindrien els teòrics del dret. La missió que Dworkin assigna al jutge Hèrcules és fonamentalment una tasca de la doctrina jurídica.

És a dir, si l'objectiu de la reconstrucció racional del dret vigent de què parla Dworkin és la formulació d'un conjunt de principis als quals es pugui reconduir la massa del dret vigent, aquesta tasca té més a veure amb el tipus de treball que realitzen en el seu conjunt els qui investiguen sobre el dret que amb el treball que realitzen els jutges.

1.4.2. *La funció crítica de la doctrina jurídica*

Si pretenem donar sentit a la tasca dels juristes teòrics des de la perspectiva de la seva contribució a la legitimitat del funcionament de l'Estat de dret, la consistència amb el dret positiu no pot ésser l'únic criteri a través del qual s'han de dirigir les seves argumentacions, sinó que han de pretendre també que les solucions per les que advoquen siguin justes. Aquest horitzó de justícia és el que confereix a la tasca del jurista teòric una dimensió crítica que resulta irrenunciable des de la perspectiva que aquí s'ha adoptat. De fet, l'objectiu que Dworkin assigna al jutge Hèrcules

no és només el d'una reconstrucció *sistemàtica* del dret vigent, sinó el d'una reconstrucció *crítica*, la darrera pretensió de la qual és que els principis que es formulin siguin justos i permetin parlar d'aquest dret com d'un ordre just.

Malgrat tot, els sistemes jurídics dels estats de dret contemporanis tenen algunes peculiaritats que permeten al dret, per dir-ho així, saltar per sobre la seva pròpia ombra i exercir la crítica del dret des de dintre del mateix dret.

En primer lloc, el fet que els sistemes jurídics tinguin nivells diversos de legalitat i, en concret, un nivell constitucional, dóna un marge de joc als juristes en general i als juristes teòrics en particular per realitzar una interpretació crítica dintre del marc del dret vigent. Perquè la Constitució reconeix uns drets que són cristallització d'ideals de justícia i valors de la societat i que es van expressar dintre d'un procés constituent, que per les seves característiques va suposar un increment del nivell d'implicació dels ciutadans dintre dels assumptes públics. Per això, les normes constitucionals poden proporcionar un criteri de legitimitat superior des del qual interpretar les normes jurídiques infraconstitucionals.

En segon lloc, prenent com a base els plantejaments de Dworkin, s'ha anat acceptant la idea que els sistemes jurídics estan integrats per dos tipus de normes: els principis i les regles. El caràcter més general del contingut dels principis, així com el seu funcionament en cas de col·lisió, dóna un major espai a la interpretació. Encara que existeix una polèmica sobre quina és l'estructura interna dels principis i quin tipus d'operacions és necessari portar a terme per aplicar-los, sembla clar que, en qualsevol cas, aquests principis poden utilitzar-se com a poderoses i a la vegada dúctils raons jurídiques per conèixer quina és la solució més adient a un determinat problema jurídic.

En tercer lloc, la capacitat que té el dret de saltar per sobre la seva pròpia ombra prové de la incorporació a les constitucions de principis morals de justícia. Sense necessitat d'acceptar premisses jusnaturalistes, pot admetre's que les constitucions dels estats de dret contemporanis contenen alguns principis que coincideixen en el seu contingut amb normes morals fonamentals. I encara que aquest fet no elimini la distinció entre dret i moral, sí que concedeix un espai més ampli a l'argumentació jurídica del que tindria dintre d'una concepció estrictament positivista del dret: la moralització de la constitució fa possible utilitzar els principis morals positivitzats com arguments independents dintre del debat jurídic, la qual cosa permet servir-se de raons morals sense abandonar el punt de vista intern.

Encara que tots aquests elements fan més gran el marge de discussió i proporcionen referents per a un discurs crític, hauria d'afegir, per finalitzar, que la discussió dels teòrics del dret no ha de configurar-se com un compartiment estanc dintre del qual sols els especialistes siguin interlocutors. La discussió —en particular, a determinats temes— ha de manifestar-se als mitjans de comunicació i formar part del debat general de l'opinió pública. I a la vegada hauria d'ésser receptiva amb els plantejaments que es generen i consoliden dintre d'aquest debat i que puguin assimilar-se des d'una perspectiva interna.

D'aquesta manera, la discussió teòrica dels juristes pot estar en contacte amb la discussió més àmplia que es realitza en el si de l'espai públic, contribuint a la formació d'una «societat oberta» d'interpres del dret. Perquè el problema hermenèutic i la més gran flexibilitat que proporcionen els principis fan que la discussió al voltant de la correcta aplicació del dret no pugui quedar completament desvinculada dels ciutadans, sinó que han d'idear-se mecanismes perquè aquests puguin participar en aquesta discussió.

2. Dades obtingudes

2.1. Estudis de doctorat

2.1.1. Programes de doctorat i tesis lligides¹

TAULA 1

Universitat de Barcelona²

<i>Àrees de coneixement responsables</i>	<i>Programes, períodes i nombre d'estudiants³</i>	<i>Tesis lligides (1990-1996)</i>
Àrea de dret administratiu	— Noves tendències del dret administratiu (1994-1995): 12 — Noves tendències del dret administratiu (1994-1995): 13 — Noves tendències del dret administratiu (1997-1998): 11 — Noves tendències del dret administratiu (1997-1998): 15	8
Àrea de dret civil	— Dret civil (1994-1995): 41 — Dret civil (1997-1998): 45	17
Àrea de dret constitucional	— Estat social i Estat de dret (1994-1995): 8 — Dret constitucional (1997-1998): 4 — Dret constitucional (1997-1998): 6	6
Àrea de dret eclesiàstic de l'Estat	— Dret i factor religiós a Occident (1997-1998): 10	1
Àrea de filosofia del dret, moral i política	— Filosofia jurídica, moral i política (1994-1995): 8 — Filosofia jurídica, moral i política (1994-1995): 8 — Filosofia jurídica, moral i política (1997-1998): 4	7
Àrea de dret financer i tributari	— Dret financer i tributari (1994-1995): 25 — Dret financer i tributari (1994-1995): 20 — Dret financer i tributari (1997-1998): 29	7
Àrea d'història del dret i de les institucions	— Poder i dret a Catalunya (1994-1995): 9 — El dret comú i Catalunya (1997-1998): 5	2
Àrees de dret internacional públic i privat	— Estudis internacionals (1994-1995): 30 — Estudis internacionals (1994-1995): 36 — Estudis internacionals (1997-1998): 17 — Estudis internacionals (1997-1998): 42	23
Àrea de dret mercantil	— Dret mercantil (1994-1995): 26 — Dret mercantil (1997-1998): 54	11
Àrea de dret penal	— Dret penal i ciències penals (1994-1995): 14 — Dret penal i ciències penals (1994-1995): 17 — Dret penal i ciències penals (1997-1998): 14 — Dret penal i ciències penals (1997-1998): 7	8

1. Hi ha algunes revistes especialitzades que, a títol merament informatiu, publiquen amb una certa periodicitat la relació de persones doctorades, amb el títol del projecte de tesi i el director, si bé la informació es facilita a títol voluntari. I sobretot cal destacar la base de dades TESEO del Ministeri d'Educació i Cultura que conté informació sobre tesis doctorals lligides en les universitats espanyoles des de 1976 (<http://www.mec.es/teseo/>), si bé no està completa, a causa potser del seu caràcter voluntari.

2. Aquesta informació ha estat facilitada per la secretaria de la Facultat de Dret de la UB.

3. Cal tenir en compte que, atès que alguns estudiants no tenen dedicació a temps complet, perllonguen els seus estudis més enllà del programa inicial. Per tant, això té repercussions en les xifres relatives al nombre d'estudiants.

TAULA 1 (Continuació)

Universitat de Barcelona

<i>Àrees de coneixement responsables</i>	<i>Programes, períodes i nombre d'estudiants</i>	<i>Tesis lligides (1990-1996)</i>
Àrea de dret processal	— Dret processal (1994-1995): 34 — Dret processal (1994-1995): 30 — Dret processal (1997-1998): 68	9
Àrea de dret romà		3
Àrea de dret del treball i la seguretat social	— Transformacions del dret del treball (1994-1995): 31	6
Ensenyament per a alumnes d'altres universitats	— Ensenyament per a alumnes d'altres universitats (1994-1995): 4	
Total	— Total 1994-1995: 366 — Total 1996-1997: 400 — Total 1997-1998: 360 El total del bienni de 1996-1997 inclou també els alumnes de doctorat de ciència política. No hi ha xifres desglossades del bienni 1996-1997.	108

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona⁴

<i>Programes i període</i>	<i>Departament o àrea de coneixement responsable</i>	<i>Altres departaments que hi col·laboren</i>	<i>Nombre d'estudiants⁵</i>
— Estudis europeus (opció dret) (1990-1991)			30
— Dret comparat (1990-1991)	Dret públic i ciències historicojurídiques Dret privat Ciència política i dret públic		44
— Estudis jurídics (1991-1992)			1
— Estudis europeus (opció dret) (1991-1992)			15
— Dret comparat (1991-1992)	Dret públic i ciències historicojurídiques Dret privat Ciència política i dret públic		54

4. Aquesta informació s'ha extret de les memòries de doctorat i tercer cicle publicades per la UAB i de la informació obtinguda de l'Escola de Doctorat i de Formació Continuada (EDFC) de la UAB.

5. Tal com hem dit a la nota 3, el fet que alguns estudiants perllonguin els seus estudis més enllà del programa inicial té repercussions en les xifres relatives al nombre d'aquests.

TAULA 2 (Continuació)

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Programes i període</i>	<i>Departament o àrea de coneixement responsable</i>	<i>Altres departaments que hi col·laboren</i>	<i>Nombre d'estudiants</i>
— Institucions del dret privat en l'àmbit internacional (1991-1992)	Dret privat		8
— Estudis europeus (opció dret) (1992-1993)			8
— Dret (1992-1993)	Ciència política i dret públic Dret privat Dret públic i ciències historicojurídiques	Institut de Ciències Polítiques i Socials de la UAB Institut de Drets Humans de Catalunya Institut Universitari d'Estudis Europeus de la UAB	44
— Dret comparat (1992-1993)	Dret públic i ciències historicojurídiques Dret privat Ciència política i dret públic		29
— Institucions del dret privat en l'àmbit internacional (1992-1993)	Dret privat		8
— Estudis europeus (opció dret) (1993-1994)			7
— Dret (1993-1994)	Ciència política i dret públic Dret privat Dret públic i ciències historicojurídiques	Institut de Ciències Polítiques i Socials de la UAB Centre d'Estudis de Drets Humans Institut Universitari d'Estudis Europeus de la UAB	66
— Dret comparat (1993-1994)	Dret públic i ciències historicojurídiques Dret privat Ciència política i dret públic		11
— Estudis europeus (opció dret) (1994-1995)			2
— Dret (1994-1995)	Ciència política i dret públic Dret privat Dret públic i ciències historicojurídiques		75
— Dret comparat (1994-1995)	Dret públic i ciències historicojurídiques Dret privat Ciència política i dret públic		2
— Dret (bienni 1995-1996)	Dret públic i ciències historicojurídiques	Dret privat Ciència política i dret públic	87

TAULA 2 (Continuació)

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Programes i període</i>	<i>Departament o àrea de coneixement responsable</i>	<i>Altres departaments que hi col·laboren</i>	<i>Nombre d'estudiants</i>
— Dret comparat (1995-1996)	Dret públic i ciències historicojurídiques Dret privat Ciència política i dret públic		1
— Institucions de dret privat en l'àmbit internacional (1995-1996)	Dret privat		1
— Dret (bienni 1996-1997)	Dret públic i ciències historicojurídiques	Dret privat Ciència política i dret públic Institut de Ciències Polítiques i Socials Institut Universitari d'Estudis Europeus	98
— Dret (1997-1998) Opcions: A) dret constitucional B) dret públic C) dret privat	Dret públic i ciències historicojurídiques	Dret privat Ciència política i dret públic Institut de Ciències Polítiques i Socials Institut Universitari d'Estudis Europeus	93
Total	Nombre total de tesis doctorals llegides a la UAB (1990-1996). Tesis llegides a la UAB distribuïdes per departaments (1990-1996): 40 — departament de ciència política i dret públic: 7 — departament de dret públic i ciències historicojurídiques: 14 — departament de dret privat: 19.		1990-1991: 74 1991-1992: 78 1992-1993: 89 1993-1994: 84 1994-1995: 77 1995-1996: 89 1996-1997: 98 1997-1998: 93

Les àrees de coneixement implicades en els programes de dret a la UAB són:

- dret constitucional
- dret penal
- filosofia del dret
- dret civil
- dret processal
- dret administratiu
- història del dret i de les institucions
- dret internacional privat
- dret internacional públic i relacions internacionals.

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra⁶

<i>Departament o àrea de coneixement responsable</i>	<i>Programes i període</i>	<i>Nombre d'estudiants</i>
Filosofia del dret, moral i política	— Racionalitat i dret (1991-1993)	1r any: 7 2n any: 6
Dret administratiu Dret constitucional Dret financer i tributari Dret internacional públic i relacions internacionals	— Dret públic (1992-1994)	1r any: 24 2r any: 18
Dret del treball i la seguretat social Filosofia del dret, moral i política	— Dret laboral (1994-1996)	1r any: 11 2n any: 8
Dret civil Dret internacional privat Dret mercantil Filosofia del dret, moral i política	— Dret patrimonial (1994-1996)	1r any: 17 2n any: 7
Dret administratiu Dret contitucional Dret financer i tributari Dret internacional públic i relacions internacionals Dret penal Filosofia del dret, moral i política	— Dret públic (1994-1996)	1r any: 22 2n any: 21
Dret civil Dret internacional privat Dret mercantil Filosofia del dret, moral i política	— Dret patrimonial (1995-1997)	1r any: 15 2n any: 12
Dret civil Dret internacional privat Dret mercantil Filosofia del dret, moral i política Dret penal Dret del treball i la seguretat social Dret processal Dret romà Dret financer i tributari	— Dret patrimonial (1996-1998)	1r any: 11 2n any: 10
Dret administratiu Dret constitucional Dret financer Dret internacional públic i relacions internacionals Dret penal Filosofia del dret, moral i política Dret del treball	— Dret públic (1996-1998)	1r any: 23 2n any: 15

6. Aquesta informació ha estat facilitada pel Servei de Gestió Acadèmica de la UPF.

TAULA 3 (Continuació)
Universitat Pompeu Fabra

<i>Departament o àrea de coneixement responsable</i>	<i>Programes i període</i>	<i>Nombre d'estudiants</i>
Dret penal (conveni d'execució conjunta UPF i UB)	— Dret penal (1997-1999)	1r any: 7 2n any: 6
Dret mercantil Dret civil Dret internacional privat Filosofia del dret, moral i política Dret financer i tributari Dret penal Dret del treball i la seguretat social Dret processal Dret romà	— Dret patrimonial (1997-1999)	1r any: 14 2n any: 10
Dret (1998-2000) A) Especialitat dret patrimonial: Dret civil Dret internacional privat Dret mercantil Dret penal Dret del treball i la seguretat social: Dret processal Dret romà Dret financer i tributari B) Especialitat dret públic: Dret administratiu Dret constitucional Dret financer i tributari Dret penal Filosofia del dret, moral i política Història del dret i de les institucions C) Especialitat estudis internacionals: Dret internacional privat Dret internacional públic i relacions internacionals		Especialitat dret patrimonial 1r any: 11 2n any: 10 Especialitat dret públic 1r any: 14 2n any: 11 Especialitat estudis internacionals 1r any: 6 2n any: 6
Dret penal (interuniversitari UPF i UB)	— Dret penal (1998-2000)	1r any: 9 2n any: 7
Total	Nombre total de tesis llegides a la UPF (1990-1996): 12 Tesis de dret fins al curs 1998-1999: 33	1991-1993: 7 (1r any), 6 (2n any) 1992-1994: 24 (1r any), 18 (2n any) 1994-1996: 50 (1r any), 36 (2n any) 1995-1997: 15 (1r any), 12 (2n any) 1996-1998: 34 (1r any), 25 (2n any) 1997-1999: 21 (1r any), 16 (2n any) 1998-2000: 40 (1r any), 34 (2n any)

TAULA 4

Universitat de Girona⁷

<i>Departament responsable</i>	<i>Programes, períodes i nombre d'estudiants⁸</i>	<i>Tesis llegides (1990-1996)</i>
Dret privat	— Instruments d'anàlisi del dret privat modern, històric i comparat (1995-1996): 10 — Instruments d'anàlisi del dret privat modern, històric i comparat (1996-1997): 14 — Instruments d'anàlisi del dret privat modern, històric i comparat (1997-1998): 21 — Instruments d'anàlisi del dret privat modern, històric i comparat (1998-1999): 11	1
Dret públic	— Protecció dels drets constitucionals (1993-1994): 22 — Protecció dels drets constitucionals (1994-1995): 30 — Dret penal i criminologia (1995-1996): 23 — Dret penal i criminologia (1996-1997): 3 — Dret penal i criminologia (1997-1998): 1 — Dret penal i criminologia (1998-1999): 1	2
Total	— 1993-1994: 22 — 1994-1995: 30 — 1995-1996: 43 — 1996-1997: 17 — 1997-1998: 22 — 1998-1999: 12	3

TAULA 5

Universitat de Lleida⁹

<i>Departament o àrea de coneixement responsable</i>	<i>Programes i període</i>	<i>Nombre d'estudiants¹⁰</i>
Dret públic	— Dret econòmic (1992-1993/1993-1994)	1r any: 29, 2n any: 20
Dret privat	— La projecció de l'ordenament jurídic en la persona i el patrimoni i la seva tutela jurisdiccional (1992-1993/1993-1994)	1r any: 11, 2n any: 8
Dret públic	— Drets i deures constitucionals (1994-1995/1995-1996)	1r any: 14, 2n any: 20
Dret privat	— La projecció de l'ordenament jurídic en la persona i el patrimoni i la seva tutela jurisdiccional (1994-1995/1995-1996)	1r any: 11, 2n any: 13
Dret públic	— Drets i deures constitucionals (1996-1997)	1r any: 28
Dret privat	— La projecció de l'ordenament jurídic en la persona i el patrimoni i la seva tutela jurisdiccional (1996-1997)	1r any: 28
Total	Nombre total de tesis llegides a la UdL (1990-1996): 8 — departament de dret públic (1990-1996): 4 — departament de dret privat (1990-1996): 4	1992-1993/1993-1994: 40 (1r any), 28 (2n any) 1994-1995/1995-1996: 25 (1r any), 33 (2n any) 1996-1997: 56 (1r any)

7. Aquesta informació ha estat facilitada pel Gabinet de Planificació i Avaluació de la UdG.

8. Tal com hem dit a la nota 3, el fet que alguns estudiants perllonguin els seus estudis més enllà del programa inicial té repercussions en les xifres relatives al nombre d'aquests.

9. Aquesta informació ha estat facilitada pel Servei de Gestió Acadèmica de la UdL.

10. Tal com hem dit a la nota 3, el fet que alguns estudiants perllonguin els seus estudis més enllà del programa inicial té repercussions en les xifres relatives al nombre d'aquests.

TAULA 6

*Universitat Rovira i Virgili*¹¹

<i>Departament responsable</i>	<i>Programes i períodes</i>	<i>Tesis llegides (1990-1996)</i>
Dret	— El dret de Catalunya (1993-1994 i 1994-1995) — Les transformacions dels drets subjectius (1996-1997 i 1997-1998)	1
Total		1

2.2. Beques de recerca**2.2.1. Beques del Ministeri d'Educació i Cultura (FPI), 1989-1995**

TAULA 1

Universitat de Barcelona

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret del treball i la seguretat social	3
Dret civil	5
Dret internacional privat	6
Dret processal	8
Dret financer i tributari	3
Història del dret	2
Dret administratiu	5
Filosofia del dret, moral i política	1
Dret penal	1
Dret internacional públic	4
Dret mercantil	2
Total de beques a la Universitat de Barcelona	40

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret penal	3
Dret constitucional	1
Dret financer i tributari	1
Dret internacional públic i relacions internacionals	2
Dret civil	3
Dret internacional privat	3
Dret processal	2
* No identificades les àrees de coneixement	5
Total de beques a la Universitat Autònoma de Barcelona	20

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Història del dret	1
Dret administratiu	1
Dret mercantil	2
Dret del treball i la seguretat social	2
Dret internacional públic i relacions internacionals	2
Filosofia del dret, moral i política	1
* No identificades les àrees de coneixement	4
Total de beques a la Universitat Pompeu Fabra	13

TAULA 4

Universitat de Lleida

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret administratiu	1
Dret penal	1
Total de beques a la Universitat de Lleida	2

TAULA 5

Universitat de Girona

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret administratiu	2
Total de beques a la Universitat de Girona	2

TAULA 6

Universitat Rovira i Virgili

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret mercantil	1
Total de beques a la Universitat Rovira i Virgili	1

Total de beques a les universitats catalanes: 80.

2.2.2. *Beques de la Generalitat de Catalunya (FI-FIAP, CIRIT), 1990-1995*¹²

TAULA 1

Universitat de Barcelona

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret administratiu	6
Dret civil	10
Dret constitucional	2
Dret financer i tributari	3
Dret internacional privat	1
Dret internacional públic i relacions internacionals	4
Dret mercantil	6
Dret processal	7
Filosofia del dret, moral i política	1
Total de beques a la Universitat de Barcelona	40

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret administratiu	4
Dret civil	1
Dret del treball i la seguretat social	1
Dret financer i tributari	2
Dret internacional privat	3
Dret internacional públic i relacions internacionals	3
Dret mercantil	2
Dret processal	1
Filosofia del dret, moral i política	1
Total de beques a la Universitat Autònoma de Barcelona	18

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret administratiu	2
Dret civil	1
Dret del treball i la seguretat social	3
Dret internacional privat	1
Dret mercantil	2
Dret penal	1
Dret processal	1
Filosofia del dret, moral i política	2
Total de beques a la Universitat Pompeu Fabra	13

TAULA 4

Universitat de Lleida

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret administratiu	1
Dret civil	1
Dret del treball i la seguretat social	1
Total de beques a la Universitat de Lleida	3

TAULA 5

Universitat Rovira i Virgili

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret internacional públic i relacions internacionals	1
Total de beques a la Universitat Rovira i Virgili	1

TAULA 6

Universitat Politècnica de Catalunya

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret internacional públic i relacions internacionals	1
Total de beques a la Universitat Politècnica de Catalunya	1

TAULA 7

Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada

<i>Àrees de coneixement</i>	<i>Beques concedides</i>
Dret penal	1
Total de beques al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada	1

Total de beques a les universitats catalanes i CEJFP: 77.

2.2.3. *Beques de l'Institut d'Estudis Autònoms per a la formació d'investigadors a Catalunya*¹³

TAULA 1

Beques per a la formació d'investigadors a Catalunya

<i>Any</i>	<i>Beques concedides</i>
1990	5 (+ 2 renovacions)
1991	4 (+ 3 renovacions)
1992	6 (+ 3 renovacions)
1993	6 (+ 4 renovacions)
1994	6 (+ 4 renovacions)
1995	6 (+ 3 renovacions)
1996	4 renovacions

TAULA 2

Beques d'investigació a l'estranger

<i>Any</i>	<i>Beques concedides</i>
1990	9
1991	8
1992	8
1993	5
1994	10
1995	14
1996	5
1997	7

2.2.4. *Beques de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, La Caixa, 1990-1996*

Beques totals: 466.

Beques de dret: 41.

2.3. Centres i grups de recerca finançats

2.3.1. Centres de recerca¹⁴

TAULA 1

<i>Denominació</i>	<i>Naturalesa jurídica, objectius i institució o organisme al qual està adscrit</i>	<i>Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)</i>
Institut d'Estudis Territorials (IET)	L'Institut d'Estudis Territorials (IET) és un consorci integrat inicialment pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya i la Universitat Pompeu Fabra, els estatuts del qual preveuen la futura adscripció a la UPF com a institut universitari. L'IET té personalitat jurídica pròpia. Es tracta d'una entitat que té per objecte realitzar, des d'una perspectiva pluridisciplinària, estudis generals i sectorials sobre la situació del territori de Catalunya, i també dur a terme tasques de recerca i de divulgació sobre diverses qüestions referents al territori i a la seva utilització racional.	No ens consta durant aquest període que hi hagi projectes de recerca amb finançament extern en l'àmbit de les ciències jurídiques.
Centre d'Estudis de Drets Humans	Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	<ul style="list-style-type: none"> — Comissió Europea «L'influence du droit communautaire sur la protection des droits fondamentaux de la personne dans les états membres» — Comissió Europea «Projecte de reforma del Tractat de la Unió europea en matèria de drets fonamentals entre homes i dones, ciutadania i drets econòmics i socials» — PB93-0851 «Integración europea y derechos fundamentales: la recepción de la jurisprudencia del Tribunal de justicia de las comunidades europeas y el Tribunal europeo de derechos humanos en el sistema jurídico español (I)» — PB95-0613 «Integración europea y derechos fundamentales: la recepción de la jurisprudencia del Tribunal de justicia de las comunidades europeas y el Tribunal europeo de derechos humanos en el sistema jurídico español (II)» Total: 1.500.000 PTA (relatiu a 1 projecte)

14. Aquesta informació s'ha extret de les següents adreces electròniques: http://www.gencat.es:8000/ocur_rec/owa/p01.recerca i http://www.gencat.es:8000/ocur_rec/owa/p02.recerca. En la primera adreça, trobem l'Institut d'Estudis Territorials juntament amb el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada i l'Institut d'Estudis Autònoms. Cal dir, però, que aquestes dues darreres institucions no fan recerca per elles mateixes, sinó que fomenten a través d'ajuts que altres persones i institucions facin recerca. En la segona adreça, trobem el Centre d'Estudis de Drets Humans, el Centre d'Estudis sobre la Pau i el Desarmament, la Fundació CIDOB i l'Institut de Ciències Polítiques i Socials.

TAULA 1 (Continuació)

<i>Denominació</i>	<i>Naturalesa jurídica, objectius i institució o organisme al qual està adscrit</i>	<i>Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)</i>
Centre d'Estudis sobre la Pau i el Desarmament	Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	— PB90-0977 «El papel de España en el Mediterráneo: desafíos globales y conflictos locales» Total: 4.295.000 PTA (relatiu a 1 projecte)
Fundació Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona (CIDOB)	La Fundació CIDOB és un centre d'investigació, docència, documentació i divulgació sobre les relacions internacionals i el desenvolupament. L'any 1997 s'adscriu a la Universitat de Barcelona com a Institut Universitari d'Estudis Internacionals (IUETI). El seu patronat està format per diverses institucions públiques i privades.	No ens consta durant aquest període que hi hagi projectes de recerca amb finançament extern en l'àmbit de les ciències jurídiques.
Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS)	Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) Institucions consorciades: Diputació de Barcelona	No ens consta durant aquest període que hi hagi projectes de recerca amb finançament extern en l'àmbit de les ciències jurídiques.
Institut Universitari d'Estudis Europeus (IUÉE)	L'Institut Universitari d'Estudis Europeus (IUÉE) és un consorci integrat per la Generalitat de Catalunya, a través del Patronat Català Pro-Europa i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). L'Institut fou creat el 1985 (Decret de Presidència de la Generalitat de Catalunya 216/1992) i la seva adscripció a la UAB s'aprovà per Decret d'Ensenyament 134/1992 de la Generalitat de Catalunya. L'IUÉE té personalitat jurídica pública per al desenvolupament dels seus objectius i activitats.	No ens consta durant aquest període que hi hagi projectes de recerca amb finançament extern en l'àmbit de les ciències jurídiques
Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona (IEMB)	L'Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona (IEMB) és un consorci públic d'entitats, l'objectiu principal del qual és l'estudi de la realitat urbana en el nostre país, la formació de tècnics que l'han de gestionar i l'assessorament a les institucions que operen sobre aquesta realitat. El consorci fou fundat l'any 1984 per l'extingida Corporació Metropolitana de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. De llavors ençà, l'IEMB ha conegut un ràpid procés d'expansió i ampliació de la seva base institucional. Així, actualment, el consorci està integrat per diverses entitats.	No ens consta durant aquest període que hi hagin projectes de recerca amb finançament extern en l'àmbit de les ciències jurídiques.

2.3.2. Grups de recerca i projectes finançats

2.3.2.1. Grups de recerca consolidats de la Generalitat¹⁵

TAULA 1

Universitat de Barcelona

Denominació	Personal (investigador i de suport)	Àrea de coneixement	Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)
Grup de recerca de la Llei constitucional privada i la Llei civil catalana	3 doctors 4 no-doctors	Dret civil	— PB90-0496 «La proyección en el derecho privado o de los principios sociales-económicos. La protección de los intereses difusos» — PB94-0834-C02-01 «Edad avanzada y derecho: planificación y tutela de los intereses personales en la vejez» (interuniversitari) — 1995SGR-00147 «Grup de recerca de qualitat» — 1997SGR «Grup de recerca consolidat» Total: 10.600.000 PTA (relatiu a 4 projectes)
Àrea de dret internacional privat	4 doctors 2 no-doctors	Dret internacional privat	— PB93-0793 «Normas de derecho internacional privado en les directivas comunitarias» — PB93-1281 «Descentralización e integración regional: consecuencias en el ámbito de conflictos de leyes» — SEC94-599 «Consecuencias de los procesos migratorios: cooperación judicial en materia civil entre España y los países del Mediterráneo sur» — PB95-0567 «La protección del interés superior del niño en las relaciones privadas de carácter internacional» — 1995SGR-00610 «Grup de recerca de qualitat» — 1997SGR «Grup de recerca consolidat» Total: 5.395.000 PTA (relatiu a 5 projectes)
Grup de dret administratiu de la UB	5 doctors 5 no-doctors	Dret administratiu	— PB-91-0777 «Reorganización y modernización de las estructuras administrativas» — PB93-0746 «Las mutaciones de las estructuras administrativas y el derecho administrativo» — 1995SGR-0277 «Grup de recerca de qualitat» — 1996SGR «Grup de recerca consolidat» — PB96-0989 «Las mutaciones de las estructuras administrativas y el derecho administrativo: los servicios sociales» — PB97-0910 «Un sistema policéntrico: pluralismo de administraciones públicas; gobierno y administración en el proceso de integración europea» Total: 13.150.000 PTA (relatiu a 4 projectes)

15. Durant la vigència del I Pla de Recerca de Catalunya (1993-1997), el Comissionat per a Universitats i Recerca va realitzar tres convocatòries en els anys 1993, 1994 i 1995 per subvencionar els grups de recerca de qualitat. Solament en la darre-ra convocatòria es van adjudicar ajuts a grups de recerca en l'àmbit jurídic. A partir de llavors, la CIRIT ha convocat diversos ajuts per tal de potenciar els grups de recerca que hagin estat consolidats en les convocatòries anteriors. Per tant, s'inclouen en aquest apartat únicament els grups consolidats, reconeguts com a tals a partir de 1996 en les següents resolucions: Resolució de 8 de novembre de 1996, per la qual, en el marc del I Pla de Recerca de Catalunya, s'adjudiquen ajuts per als grups de recerca consolidats de Catalunya (DOGC 2283, de 20 de novembre de 1996) i Resolució de 22 de desembre de 1997, per la qual, en el marc del II Pla de Recerca de Catalunya, s'adjudiquen ajuts per donar suport a les activitats dels grups de recerca consolidats de Catalunya (SGR) (DOGC 2559, de 19 de gener de 1998).

TAULA 1 (Continuació)

Universitat de Barcelona

<i>Denominació</i>	<i>Personal (investigador i de suport)</i>	<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)</i>
Grup de filosofia del dret, moral i política	6 doctors 5 no-doctors	Filosofia del dret, moral i política	<ul style="list-style-type: none"> — PB90-0028 «Análisis de la situación actual y prospectiva de la acción colectiva emancipadora en las sociedades de la tercera revolución industrial» — SEC-0460 «Nuevos procesos de cambio demográfico en el mediterráneo» — PS95-0208 «Análisis de la instrumentación en l'àmbit de la Unió Europea de la compatibilitat mercantil dels drets de tercera i quarta generació en la crisi-renovació del sistema productiu mundialitzat» — 1995SGR «Grup de recerca de qualitat» — 1997SGR «Grup de recerca consolidat» Total: 1.300.000 PTA (relatiu a 2 projectes)

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Denominació</i>	<i>Personal (investigador i de suport)</i>	<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)</i>
Grup «Rudolph Von Jhering» d'història de la cultura jurídica	3 doctors 3 no-doctors	Història del dret	<ul style="list-style-type: none"> — PB90-0971 «Marco jurídico de la práctica política en los orígenes del constitucionalismo latinoamericano (1808-1840)» — PB91-0512 «Publicaciones periódicas y ciencia del derecho en la España contemporánea» — PB93-0847 «La internacionalización del saber jurídico entre ocho y novecientos» — 1995SGR-00596 «Grup de recerca de qualitat» — PB95-0643 «De la nuova fase a les transformations du droit: la cultura jurídica des de l'observatori del dret social» (conjuntament amb membres de l'àrea de dret del treball i la seguretat social) — PB96-1191 «El momento positivista en la cultura jurídica siglos XIX-XX» — 1997SGR «Grup de recerca consolidat» Total: 13.250.000 PTA (relatiu a 6 projectes)
Grup d'Estudis Sociojurídics (GRES)	9 doctors 12 no-doctors	Filosofia del dret moral i política	<ul style="list-style-type: none"> — PB94-0737 «Los vídeos en los tribunales de justicia. Las funciones del Ministerio fiscal en los Procesos penales: Análisis de datos etnográficos» — 997SGR «Grup de recerca consolidat» Total: 2.850.000 PTA (relatiu a 2 projectes)

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

Denominació	Personal (investigador i de suport)	Àrea de coneixement	Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)
Grup de filosofia del dret	9 doctors 9 no-doctors	Filosofia del dret	<ul style="list-style-type: none"> — PB90-0327 «Problemas de descripción y justificación en teoría jurídica» — PB94-1032 «Teoría general del derecho y justificación de las decisiones políticas» — CIRIT «Governabilitat: problemes d'estabilitat i legitimitat» — 1995SGR-00255 «Grup de recerca de qualitat» — 1997SGR «Grup de recerca consolidat» <p>Total: 17.850.000 PTA (relatiu a 5 projectes)</p>
Grup de recerca sobre dret patrimonial	10 doctors 5 no-doctors	Dret civil (interuniversitari)	<ul style="list-style-type: none"> — PB94-08034-C02-02 «Edad avanzada y derecho: planificación y tutela de intereses personales y patrimoniales en la vejez. Proyecto coordinado» — 1995SGR-00103 «Grup de recerca de qualitat» — 1996SGR «Grup de recerca consolidat» — PB96 «La responsabilidad civil del fabricante en el contexto de las modificaciones de la directiva 374/1985 y del 'Restatement of Torts (Third)» <p>Total: 10.300.000 PTA (relatiu a 4 projectes)</p>
Grup de dret administratiu de la UPF	5 doctors 12 no-doctors	Dret administratiu	<ul style="list-style-type: none"> — PB91-0812 «El impacto del Derecho comunitario en la organización y actuación de las administraciones públicas y del contencioso español» — PB93-0393 «El impacto del Derecho comunitario en las instituciones jurídico-administrativas y en la organización y actuación de las administraciones públicas» — CIRIT «L'impacte del dret comunitari en les institucions públiques de Catalunya» — 1995SGR-00600 «Grup de recerca de qualitat» — 1996SGR «Grup de recerca consolidat» <p>Total: 14.800.000 PTA (relatiu a 5 projectes)</p>
Grup de dret penal economicopresarial	10 doctors 9 no-doctors	Dret penal (interdisciplinari)	<ul style="list-style-type: none"> — PB91-0852-C02-01 «Responsabilidades penales por delitos cometidos en el marco de la empresa: Criterios de política legislativa» — PB93-0404 «Responsabilidades penales por delitos cometidos en el marco de la empresa: sistema de sanciones» — 1995SGR-00262 «Grup de recerca de qualitat» — 1996SGR «Grup de recerca consolidat» — PB96 «Atribución de responsabilidades en el ámbito del derecho penal económico» <p>Total: 12.100.000 PTA (relatiu a 5 projectes)</p>

2.3.2.2. *Altres grups de recerca que s'han pogut detectar a través del directori d'unitats de recerca a Catalunya (Comissionat per a Universitats i Recerca), de les memòries de les universitats i dels projectes finançats*¹⁶

TAULA 1

Universitat de Barcelona¹⁷

<i>Denominació</i>	<i>Personal (investigador i de suport)</i>	<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)</i>
Anàlisi de dret financer i tributari	13 membres	Dret financer i tributari	<ul style="list-style-type: none"> — PB91-0430 «Garantias del contribuyente en el ámbito de la impugnación de actos de naturaleza tributaria» — PB93-0750 «El acceso al contribuyente al tribunal de justicia de la comunidad europea en materia tributaria. Materias, procedimientos y garantías en el derecho interno» Total: 4.500.000 PTA (relatiu a 2 projectes)
Àrea de dret internacional públic i relacions internacionals	7 doctors 4 no-doctors	Dret internacional públic	<ul style="list-style-type: none"> — ENV4-CT96-0195 «Proposal to enhance policy making capacity under the framework Convention on climate change» — PRS/91/B-5300/RN/18 i PRS/92/RN/105-2 «Estudio de las medidas nacionales de transposición adoptadas por España en el campo de la eliminación de obstáculos técnicos en los sectores de la mecánica, aparatos a gas y a presión; pre-embalaje, metrología y electrotécnica» — CS93-1020 «Aspectes jurídics internacionals de la mobilitat dels espais de sobirania a Europa» — Comissió Europea «Curs permanent de l'acció Jean Monnet: Dret comunitari europeu: la lliure circulació de mercaderies, persones, serveis i capitals» — Comissió Europea B5-1040/92/014492 «Competencias de ciertas regiones en España en materia de derecho del consumo» — Comissió Europea «Cátedra Jean Monnet sobre Instituciones de Derecho comunitario» — PS93-0217 «La aportación de las Naciones Unidas al derecho internacional contemporáneo» — 1995SGR-00612 «Grup de recerca de qualitat» — PB96-0980 «La incorporación de la noción de desarrollo sostenible en el sistema de las Naciones Unidas y en el Derecho internacional» Total: 24.678.000 PTA (relatiu a 7 projectes)
Bioètica, dret i societat	12 membres 3 assessors 1 becari	Filosofia del dret (interdisciplinari i interuniversitari)	<ul style="list-style-type: none"> — PB97-0987 «Implicaciones jurídico-políticas, éticas y sociales de la detección de genes asociados a la enfermedad de Alzheimer y otras demencias seniles»

16. Només s'han pres en consideració aquells grups en què constaven projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT).

17. Aquesta informació s'ha extret del *Llibre-guia de recerca de la Divisió de Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials*, Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1996, i *Segon llibre-guia de recerca*, Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1998.

TAULA 1 (Continuació)

Universitat de Barcelona

<i>Denominació</i>	<i>Personal (investigador i de suport)</i>	<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)</i>
Estudis sobre la forma d'Estat	18 membres	Dret constitucional (interuniversitari)	— PB95-0276 «La forma de Estado» (3.500.000 PTA)
Grup d'estudis constitucionals	15 membres	Dret constitucional	— PB94-0856 «La incidencia del Tribunal constitucional en el ordenamiento jurídico español» — PB97-0922 «La incidencia del Tribunal constitucional en el ámbito de los derechos fundamentales» (interuniversitari) Total: 7.500.000 PTA (relatiu a 2 projectes)
Grup de recerca en dret civil de Catalunya	11 membres	Dret civil	— PB95-0270 «Dret patrimonial immobiliari»
Jaume de Montjuic	4 doctors 3 no-doctors	Història del dret (interdisciplinari i interuniversitari)	— PB90-0474 «La creación del Derecho en Cataluña» — PB93-0794 «Ley y costumbre en el derecho histórico español» — 1995SGR-00203 «Grup de recerca de qualitat» Total: 5.500.000 PTA (relatiu a 2 projectes)

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Denominació</i>	<i>Personal (investigador i de suport)</i>	<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)</i>
Seminari de dret civil	7 doctors 1 no-doctor	Dret civil	— PB92-1068 «Las garantías en el tráfico jurídico-económico actual» — PB94-0733 «El futuro de la garantía hipotecaria: participaciones hipotecarias y titulización» — 1995SGR-00596 «Grup de recerca de qualitat» — PB96-1202 «La situación jurídica del menor: especial atención a los aspectos civiles y procesales» Total: 7.000.000 PTA (relatiu a 4 projectes)

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

Denominació	Personal (investigador i de suport)	Àrea de coneixement	Projectes de recerca amb finançament extern (DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea)
Grup del passat, present i futur de l'autonomia judicial i financera de Catalunya	6 doctors 20 no-doctors	Història del dret i de les institucions	— PB93-0404 «Historia de una institución jurídica: la Generalitat de Catalunya y su autonomía financiera en las épocas medieval y moderna» — 1995SGR-00331 «Grup de recerca de qualitat» — CIRIT «Societat i governabilitat: passat, present i futur de l'autonomia judicial» — PB96-0284 «Historia de una institución jurídica: la monarquía en la Corona de Aragón» Total: 12.568.545 PTA (relatiu a 4 projectes)
Grup d'estudis jurídics i polítics internacionals	10 doctors 9 no-doctors	Dret internacional públic i relacions internacionals Dret internacional privat (interdisciplinari)	— SEC96-0765 «Procesos de integración, ámbito de aplicación de las normas comunitarias y Derecho internacional privado en la Unión europea» — PB96-0288 «España, la Unión europea y los procesos de integración en Iberoamérica» Total: 4.640.000 PTA (relatiu a 2 projectes)

2.3.2.3. Projectes finançats DIGICYT, CICYT, CIRIT i Unió Europea¹⁸

TAULA 1

Universitat de Barcelona

Àrea de coneixement	Denominació i finançament
Dret constitucional	— PB89-0275 «Comunidades europeas y comunidades autónomas» — PB94-0856 «La incidencia del Tribunal Constitucional en el ordenamiento jurídico español» — PB95-0276 «La forma de Estado» — PB97-0922 «La incidencia del Tribunal Constitucional en el ámbito de los derechos fundamentales» (interuniversitari) Total: 13.500.000 PTA (relatius a 4 projectes)
Dret civil	— PB90-0496 «La proyección en el derecho privado de los principios sociales-económicos. La protección de los intereses difusos» — PB94-0834-C02-01 «Edad avanzada y derecho: planificación y tutela de los intereses personales en la vejez» (interuniversitari) — PB95-0270 «Dret patrimonial immobiliari» Total: 8.250.000 PTA (relatiu a 2 projectes)

18. Aquesta informació ha estat facilitada pel Comissionat per a Universitats i Recerca. Aquestes dades fan referència al període 1990-1995. Tanmateix, s'han incorporat les dades obtingudes de la «Resolución de 7 de abril de 1998 de la Dirección General de Enseñanza Superior e Investigación Científica, por la que, en cumplimiento del artículo 81.7 del texto refundido de la Ley General Presupuestaria, se publican las subvenciones reconocidas a proyectos de investigación aprobadas en 1997, convocatoria de 31 de octubre de 1996» (BOE de 13 de maig de 1998, suplement al núm. 114), així com d'altres projectes que hem pogut detectar d'aquest període, a través de les memòries de recerca de les universitats. D'aquests últims no hem inclòs aquells que no hem pogut imputar a alguna de les entitats a les quals fem referència (DIGICYT, CICYT, CIRIT, Unió Europea).

TAULA 1 (Continuació)

Universitat de Barcelona

Àrea de coneixement	Denominació i finançament
Dret penal	<ul style="list-style-type: none"> — PB91-0772 «Marginalidad y violencia en el espacio urbano latinoamericano» — PB91-0852 «Responsabilidades penales por delitos cometidos en el marco de la empresa» <p>Total: 6.100.000 PTA (relatiu a 2 projectes)</p>
Dret administratiu	<ul style="list-style-type: none"> — PB91-0277 «Reorganización y modernización de las estructuras administrativas» — PB93-0746 «Las mutaciones de las estructuras administrativas y el derecho administrativo» — PB96-0989 «Las mutaciones de las estructuras administrativas y el derecho administrativo: los servicios sociales» — PB97-0910 «Un sistema policéntrico: pluralismo de administraciones públicas; gobierno y administración en el proceso de integración europea» <p>Total: 7.750.000 PTA (relatiu a 2 projectes)</p>
Dret mercantil	<ul style="list-style-type: none"> — PB92-0727 «Análisis económico y jurídico del control de las concentraciones económicas» <p>Total: 2.000.000 PTA</p>
Dret financer i tributari	<ul style="list-style-type: none"> — PB91-0430 «Garantías del contribuyente en el ámbito de la impugnación de actos de naturaleza tributaria» — PB93-0750 «El acceso al contribuyente al tribunal de justicia de la comunidad europea en materia tributaria. Materias, procedimientos y garantías en el derecho interno» — PS94-0250 «El estatuto del contribuyente con especial incidencia en los sujetos pasivos de los impuestos» <p>Total: 6.600.000 PTA (relatiu a 3 projectes)</p>
Filosofia del dret, moral i política	<ul style="list-style-type: none"> — PB90-0028 «Análisis de la situación actual y prospectiva de la acción colectiva emancipadora en las sociedades de la tercera revolución industrial» — PS95-0208 «Análisi de la instrumentació en l'àmbit de la Unió Europea de la compatibilitat mercantil dels drets de tercera i quarta generació en la crisi-renovació del sistema productiu mundialitzat»
Història del dret	<ul style="list-style-type: none"> — PB90-0474 «La creación del Derecho en Cataluña» — PB93-0794 «Ley y costumbre en el derecho histórico español» <p>Total: 6.500.000 PTA (relatiu a 2 projectes)</p>
Dret internacional públic	<ul style="list-style-type: none"> — ENV4-CT96-0195 «Proposal to enhance policy making capacity under the framework Convention on climate change» — PRS/91/B-5300/RN/18 i PRS/92/RN/105-2 «Estudio de las medidas nacionales de transposición adoptadas por España en el campo de la eliminación de obstáculos técnicos en los sectores de la mecánica, aparatos a gas y a presión; pre-embalaje, metrología y electrotécnica» — CS93-1020 «Aspectes jurídics internacionals de la mobilitat dels espais de sobirania a Europa» — Comissió Europea B5-1040/92/014492 «Competencias de ciertas regiones en España en materia de derecho del consumo» — PS93-0217 «La aportación de las Naciones Unidas al derecho internacional contemporáneo» — PB96-0980 «La incorporación de la noción de desarrollo sostenible en el sistema de las Naciones Unidas y en el Derecho internacional» — PB97-0987 «Implicaciones jurídico-políticas, éticas y sociales de la detección de genes asociados a la enfermedad de Alzheimer y otras demencias seniles» <p>Total: 12.078.000 PTA (relatiu a 4 projectes)</p>

TAULA 1 (Continuació)

Universitat de Barcelona

Àrea de coneixement	Denominació i finançament
Dret internacional privat	<ul style="list-style-type: none"> — PB93-1281 «Descentralización e integración regional: consecuencias en el ámbito del conflicto de leyes» — PB93-0793 «Normas de derecho internacional privado en las directivas comunitarias» — SEC94-0599 «Consecuencias de los procesos migratorios: cooperación judicial en materia civil entre España y los países del Mediterráneo sur» — PB95-0567 «La protección del interés superior del niño en las relaciones privadas de carácter internacional» <p>Total: 3.695.000 PTA (relatiu a 3 projectes)</p>
Dret del treball i la seguretat social	<ul style="list-style-type: none"> — PS89-0035 «El consejo económico-social en España y en los países de la comunidad económica europea» <p>Total: 1.050.000 PTA</p>

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona

Àrea de coneixement	Denominació i finançament
Dret civil	<ul style="list-style-type: none"> — PB90-0705 «El desarrollo de las directrices de técnica legislativa» — Grup precompetitiu «Dret del consum i autonomia privada» — CICYT «El dret a la informació: difamació i secret professional» — CICYT «Formació de la voluntat contractual i responsabilitat» — CICYT «La redacció de les lleis: llenguatge jurídic, problemes de sintaxi i de lèxic legal» — DGU «Règim jurídic de la propietat urbana» — PB92-1068 «Las garantías en el tráfico jurídico-económico actual» — PB94-0733 «El futuro de la garantía hipotecaria: participaciones hipotecarias y titulación» — PB96-1202 «La situación jurídica del menor: especial atención a los aspectos civiles y procesales» <p>Total: 7.200.000 PTA (relatiu a 3 projectes)</p>
Dret constitucional	<ul style="list-style-type: none"> — Comissió Europea «L'influence du droit communautaire sur la protection des droits fondamentaux de la personne dans les états membres» — Comissió Europea «Projecte de reforma del Tractat de la Unió europea en matèria de drets fonamentals entre homes i dones, ciutadania i drets econòmics i socials» — PB93-0851 «Integración europea y derechos fundamentales: la recepción de la jurisprudencia del tribunal de justicia de las comunidades europeas y del tribunal europeo de derechos humanos en el sistema jurídico español» — PB95-0613 «Integración europea y derechos fundamentales: evolución y análisis de la recepción de la normativa y jurisprudencia de la Unión europea y del Consejo de Europa en el sistema jurídico español» — PB96-0972 «Federalismo, igualdad y diferencia» <p>Total: 2.400.000 PTA (relatiu a 2 projectes)</p>
Dret penal	<ul style="list-style-type: none"> — PB93-0852 «Desarrollo jurídico penal de los derechos y principios constitucionales» — PB93-0640 «La represión del fraude fiscal: regulación actual y propuestas de política criminal» — PB94-0666 «La despenalización (bienes colectivos, patrimonio y honor)» — PB96-1207 «La infracción penal de derechos fundamentales por funcionarios públicos y autoridades» <p>Total: 10.154.000 PTA (relatiu a 4 projectes)</p>

TAULA 2 (Continuació)

Universitat Autònoma de Barcelona

Àrea de coneixement	Denominació i finançament
Filosofia del dret, moral i política	<ul style="list-style-type: none"> — PB91 «Problemes de descripció i justificació de la teoria jurídica» — PB94-0737 «Los vídeos en los tribunales de justicia. Las funciones del Ministerio fiscal en los procesos penales: Análisis de datos etnográficos» <p>Total: 1.400.000 PTA (relatiu a 1 projecte)</p>
Història del dret i de les institucions	<ul style="list-style-type: none"> — CIRIT «La fallida a l'Espanya del segle XIX. Especial referència a Catalunya» — CICYT «Revolució burgesa i Dret. Per una història del Dret contemporani» — PB90-0971 «Marco jurídico de la práctica política en los orígenes del constitucionalismo latinoamericano (1808-1840)» — PB91-0512 «Publicaciones periódicas y ciencia del derecho en la España contemporánea» — PB93-0847 «La internacionalización del saber jurídico entre ocho y novecientos» — PB95-0643 «De la nuova fase a les transformations du droit: la cultura jurídica des de l'observatori del dret social» (conjuntament amb membres de l'àrea de dret del treball i la seguretat social) — PB96-1191 «El momento positivista en la cultura jurídica siglos XIX-XX» <p>Total: 13.150.000 PTA (relatiu a 4 projectes)</p>
Dret internacional públic i relacions internacionals	<ul style="list-style-type: none"> — PB90-0977 «El papel de España en el mediterráneo: desafíos globales y conflictos locales» — DGU «Comerç exterior i Dret internacional públic» — CICYT «Espanya-Amèrica llatina. Principi de no intervenció a Panamá. Relacions entre Espanya i Amèrica-Llatina» — CICYT «Noves tecnologies de la informació» — CIRIT «La regulació jurídica internacional del comerç. Especial referència a les noves tecnologies de la informació, l'energia, el sector tèxtil i les ajudes a l'explotació» — CE «La protecció de les dades personals respecte a certs serveis professionals d'informació»
Dret del treball i la seguretat social	<ul style="list-style-type: none"> — PB91-0471 «Elementos de cohesión y de divergencia en la acción protectora de los sistemas nacionales de seguridad social en Europa» — SEC93-0489 «Movilidad laboral y cambio de condiciones de trabajo en la negociación colectiva y la incidencia en la innovación tecnológica» — SEC96-1110-C02-02 «La regulación de la seguridad e higiene en el trabajo como elemento esencial en la competitividad de la empresa y del Estado del bienestar. Derecho europeo, Derecho español y su impacto en la negociación colectiva» <p>Total: 3.527.000 PTA (relatiu a 2 projectes)</p>
Dret internacional privat	<ul style="list-style-type: none"> — IUEE «Aplicació dels principis bàsics de la lliure circulació i de la competència en l'àmbit de la propietat industrial» — Comissió Europea/Parlament europeu/Institut de Florència «Estudi específic dels drets de les dones: mètodes de protecció a nivell comunitari» — PBS91-0475 «Migraciones extracomunitarias: tendencias y previsiones. Evaluación del impacto de la legislación sobre extranjería» — CICYT «Anàlisi de la regulació jurídica de la CEE i del dret intern públic (GATT) sobre noves tecnologies» — CICYT «Dret internacional de la informàtica i de les comunicacions» — CICYT «Migracions extracomunitàries: tendències i previsions. Avaluació de l'impacte de la legislació sobre estrangeria» <p>Total: 2.695.000 PTA (relatiu a 1 projecte)</p>
Dret administratiu	<ul style="list-style-type: none"> — DGU «L'Administració de la CE i les CCAA» — PB96-1204 «El cambio del papel de Estado en la economía» <p>Total: 2.500.000 PTA (relatiu a 1 projecte)</p>
Dret mercantil	<ul style="list-style-type: none"> — Grup precompetitiu «Estat actual de la legislació mercantil espanyola i necessitats de la seva reforma» — DGU «El dret a la indemnització en el contracte d'assegurances» — PB95-0618 «Règim jurídic nacional i internacional de la contaminació marítima»

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Denominació i finançament</i>
Filosofia del dret, moral i política	— PB90-0327 «Problemas de descripción y justificación en teoría jurídica» — PB94-1032 «Teoría general del derecho y justificación de las decisiones políticas» — CIRIT «Governabilitat: problemes d'estabilitat i legitimitat» Total: 11.000.000 PTA (relatiu a 3 projectes)
Dret administratiu	— PB91-0812 «El impacto del Derecho comunitario en la organización y actuación de las administraciones» — PB93-0393 «El impacto del Derecho comunitario en las instituciones jurídico-administrativas y en la organización y actuación de las administraciones públicas» — CIRIT «L'impacte del dret comunitari en les institucions públiques de Catalunya» Total: 9.500.000 PTA (relatiu a 3 projectes)
Dret penal	— PB91-0852-C02-01 «Responsabilidades penales por delitos cometidos en el marco de la empresa: Criterios de política legislativa» — PB93-0391 «Responsabilidades penales por delitos cometidos en el marco de la empresa: sistema de sanciones» — PB96 «Atribución de responsabilidades en el ámbito del derecho penal económico» Total: 7.600.000 PTA (relatiu a 3 projectes)
Història del dret i de les institucions	— PB93-0404 «Historia de una institución jurídica: la Generalitat de Catalunya y su autonomía financiera en las épocas medieval y moderna» — CIRIT «Societat i governabilitat: passat, present i futur de l'autonomia judicial» — PB96-0284 «Historia de una institución jurídica: la monarquía en la Corona de Aragón» Total: 5.688.545 PTA (relatiu a 2 projectes)
Dret civil	— PB94-08034-C02-02 «Edad avanzada y derecho: planificación y tutela de intereses personales y patrimoniales en la vejez. Proyecto coordinado» — PB96 «La responsabilidad civil del fabricante en el contexto de las modificaciones de la directiva 374/1985 y del 'Restatement of Torts (Third)» Total: 4.400.000 PTA (relatiu a 2 projectes)
Dret romà	— PB96-0304 «Transmisión de la propiedad en los derechos europeos. Hacia un ius commune europae» (4.000.000 PTA)
Dret internacional públic	— PB96-0288 «España, la Unión Europea y los procesos de integración en Iberoamérica» (2.000.000 PTA)
Dret internacional privat	— SEC96-0765 «Procesos de integración, ámbito de aplicación de las normas comunitarias y Derecho internacional privado en la Unión Europea» (2.640.000 PTA)
Dret mercantil	— CIRIT «Modificacions estructurals societàries» — PB95 «La protección de los signos distintivos en el ordenamiento jurídico español, comunitario e internacional» Total: 4.000.000 PTA (relatiu a 2 projectes)
Dret del treball i la seguretat social	— PB96 «La derogación de las ordenanzas laborales y la cobertura por convenios colectivos sectoriales de una regulación suficiente sobre materias que el E.T. remite a la negociación colectiva» — CICYT «El valor estratégico de la ordenación por la negociación colectiva de la organización del trabajo» Total: 6.285.000 PTA (relatiu a 2 projectes)
Dret processal	— PB96 «Una nueva dinámica jurídico-procesal en el sistema de actos de comunicación» (3.000.000 PTA)

TAULA 4

Universitat de Girona

Àrea de coneixement	Denominació i finançament
Dret administratiu	— PS94-0165 «Técnica y derecho: sistemas alternativos de control y garantías ante la complejidad y problemática de la técnica» Total: 1.350.000 PTA
Dret civil	— SEC96-1128 «Nuevas estructuras familiares y Derecho de familia»

TAULA 5

Universitat de Lleida

Àrea de coneixement	Denominació i finançament
Dret penal	— PB92-0643-C02-01 «Delitos socio-económicos» — PB93-CO640-CO2-02 «La represión penal del fraude fiscal: regulación actual y propuestas de política criminal» — PB96-1186-C02-02 «La responsabilidad juridico-penal del funcionario público en el código penal de 1995» Total: 2.400.000 PTA (relatiu a 1 projecte)
Dret civil	— PB97-1459-C02-01 «Modificación y desarrollo del derecho civil de Cataluña: Derecho de la persona y derecho de familia»

2.3.2.4. Xarxes temàtiques¹⁹

TAULA 1

Denominació	Grup sol·licitant	Noms dels altres grups de la xarxa	Finançament (en pessetes)
Organització administrativa i burocràcia pública	Àrea de dret administratiu (UAB-I)	— Àrea de dret administratiu (UAB-II) — Àrea de dret administratiu (UPF) — Àrea de derecho administrativo (U. Carlos III) — Departamento de derecho administrativo (UNED)	1.200.000 800.000 Total: 2.000.000
Dret penal economicompresarial	Dret penal econòmic- Departament de dret (UPF-I)	— Dret penal econòmic, del Departament de Dret (UPF-II) — Àrea de derecho penal (ULL) — Dret penal econòmic, de l'àrea de dret mercantil (UG) — Àrea de derecho penal de la Universidad de Zaragoza	800.000 Total: 800.000

19. Aquesta informació ha estat facilitada pel Comissionat per a Universitats i Recerca.

2.4. Infraestructura i personal de recerca

2.4.1. Ajuts d'infraestructura de recerca²⁰

TAULA 1

Universitat de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Finançament (en pessetes)</i>
Dret penal	2.666.000 (relatiu a 2 ajuts)
Dret internacional públic	2.208.000 (relatiu a 2 ajuts)
Dret internacional privat	2.000.000 (relatiu a 2 ajuts)
Història del dret	4.005.000 (relatiu a 2 ajuts)
Dret romà	3.845.000 (relatiu a 2 ajuts)
Filosofia del dret, moral i política	1.200.000
Dret civil	770.000
Dret administratiu	3.987.000 (relatiu a 3 ajuts)
Dret constitucional	8.700.000 (relatiu a 3 ajuts)

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Finançament (en pessetes)</i>
Dret internacional públic i relacions internacionals	500.000
Història del dret i de les institucions	1.000.000
Dret internacional privat	2.000.000 (relatiu a 3 ajuts)
Dret	2.260.000
Dret mercantil	2.585.000
Dret del treball i la seguretat social	400.000
Biblioteca de ciències socials	4.170.000
Dret civil	1.500.000
Ciència política i dret públic	1.000.000
Dret privat	1.500.000
Dret públic i ciències historicojurídiques	1.000.000

20. Aquesta informació ha estat facilitada pel Comissionat per a Universitats i Recerca. Les quantitats dels ajuts s'han d'incrementar en un 20 % de cofinançament que realitzen les universitats, segons es demana en la convocatòria d'ajuts.

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrea de coneixement o unitat organitzativa</i>	<i>Finançament (en pessetes)</i>
Dret mercantil	2.000.000 (relatiu a 2 ajuts)
Filosofia del dret, moral i política	1.500.000
Dret internacional públic i relacions internacionals	1.200.000
Facultat de Dret	12.975.000 (relatiu a 3 ajuts)
Dret	2.500.000 (relatiu a 5 ajuts)

TAULA 4

Universitat de Girona

<i>Àrea de coneixement o unitat organitzativa</i>	<i>Finançament (en pessetes)</i>
Facultat de Ciències Juridicoeconòmiques	1.498.000
Facultat de Dret	1.300.000
Dret privat	900.000 (relatiu a 2 ajuts)

TAULA 5

Universitat Rovira i Virgili

<i>Àrea de coneixement o unitat organitzativa</i>	<i>Finançament (en pessetes)</i>
Dret	2.766.000 (relatiu a 2 ajuts)

2.4.2. Biblioteques

TAULA 1

<i>Biblioteca</i>	<i>Volums</i>	<i>Revistes*</i>	<i>Bases de dades jurídiques (Cd-rom i teledocumentació)**</i>
Facultat de Dret-UB	135.000	Total: 1.825 Actualitzades: 900	24
Biblioteca de ciències socials-UAB	158.487 ***	Total: 6.224***	22
Facultat de Dret-UPF	61.831	Total: 1844 Vives: 686	27
Facultat de Dret-URV	16.592	Vives: 194 Mortes: 164	24

TAULA 1 (Continuació)

<i>Biblioteca</i>	<i>Volums</i>	<i>Revistes*</i>	<i>Bases de dades jurídiques (Cd-rom i teledocumentació)**</i>
Facultat de Dret-UdG	23.072	Total: 786 Actualitzades: 625	12
Facultat de Dret-UdL	23.589	Vives: 502 Mortes: 68	22
Col·legi d'Advocats de Barcelona	300.000	Total: 1000****	23
Consell Consultiu	22.600	Total: 235	14
Parlament de Catalunya	39.000	Vives: 534	
Dret i econòmiques-ESADE	51.000	Total: 600	2

* Cal dir que les revistes mortes fan referència no solament a aquelles que s'han donat de baixa, sinó també a les que s'han deixat de publicar i a les que són el resultat d'una donació o intercanvi puntual.

** Es referencien exclusivament les bases de dades jurídiques, i s'exclouen per tant els diccionaris, bases de dades bibliogràfiques generals i d'altres de similars.

*** La biblioteca de ciències socials de la UAB inclou a més de dret també econòmiques i polítiques.

**** Segons informació facilitada per la biblioteca del Col·legi d'Advocats actualment no hi ha dades estadístiques per determinar el nombre de publicacions periòdiques vives i mortes.

2.4.3. *Personal docent i investigador*

TAULA 1

Universitat de Barcelona (any 1996)²¹

<i>Departament</i>	<i>Categories</i>	<i>Dedicació</i>	<i>Titulació</i>	<i>Total</i>
Dret civil	Ordinaris: 23 No ordinaris: 14 Associats: 11 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	48
Dret administratiu i dret processal	Ordinaris: 29 No ordinaris: 5 Associats: 19 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	53
Dret mercantil i dret del treball i la seguretat social	Ordinaris: 46 No ordinaris: 6 Associats: 35 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	87
Dret constitucional i ciència política*	Ordinaris: 30 No ordinaris: 9 Associats: 7 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	46

21. Aquesta informació s'ha extret de la *Memòria del Curs Acadèmic 1996-1997*, Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1998, p. 74-75. Aquestes xifres no inclouen els becaris d'investigació adscrits a un departament.

TAULA 1 (Continuació)

Universitat de Barcelona (any 1996)

<i>Departament²²</i>	<i>Categories</i>	<i>Dedicació</i>	<i>Titulació</i>	<i>Total</i>
Dret penal i ciències penals	Ordinaris: 17 No ordinaris: 1 Associats: 8 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	26
Dret i economia internacionals	Ordinaris: 22 No ordinaris: 5 Associats: 12 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	39
Història del dret i dret romà	Ordinaris: 21 No ordinaris: 6 Associats: 9 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	36
Sociologia i metodologia de les ciències socials*	Ordinaris: 45 No ordinaris: 15 Associats: 6 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	66
Economia política, hisenda pública i dret financer i tributari*	Ordinaris: 56 No ordinaris: 15 Associats: 29 Altres: 0	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	100
Total	Ordinaris: No ordinaris: Associats: Altres: 0 No-consta:	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	501

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona (dades any 1996)²³

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Categories</i>	<i>Dedicació</i>	<i>Titulació</i>	<i>Total</i>
Àrea de dret administratiu	Ordinaris: 7 No ordinaris: 4 Associats: 10 Altres: 0	Completa: 10 Parcial: 11	Doctors: 7 Llicenciats: 14	21
Àrea de dret civil	Ordinaris: 10 No ordinaris: 4 Associats: 8 Altres: 0	Completa: 12 Parcial: 10	Doctors: 11 Llicenciats: 11	22
Àrea de dret constitucional	Ordinaris: 8 No ordinaris: 4 Associats: 19 Altres: 0	Completa: 11 Parcial: 17 No hi consten: 3	Doctors: 7 Llicenciats: 21 No hi consten: 3	31

22. Els departaments marcats amb un asterisc inclouen àrees de coneixement no jurídiques. Cal dir que una xifra aproximada estaria aproximadament en uns 341 professors a la Facultat de Dret, si considerem que en aquella època l'àrea de dret constitucional tenia uns 25 membres, la de filosofia del dret uns 13 i la de dret financer i tributari uns 14.

23. Aquesta informació s'ha extret de la *Memòria de recerca 1996* de la UAB.

TAULA 2 (Continuació)

Universitat Autònoma de Barcelona (dades any 1996)

Àrea de coneixement	Categories	Dedicació	Titulació	Total
Àrea de dret eclesiàstic	Ordinaris: 1 No ordinaris: 0 Associats: 1 Altres: 0	Completa: 0 Parcial: 2	Doctors: 1 Llicenciats: 1	2
Àrea de filosofia del dret, moral i política	Ordinaris: 4 No ordinaris: 3 Associats: 3 Altres: 0	Completa: 6 Parcial: 3 No hi consta: 1	Doctors: 5 Llicenciats: 4 No hi consta: 1	10
Àrea de dret financer i tributari	Ordinaris: 4 No ordinaris: 2 Associats: 6 Altres: 0	Completa: 6 Parcial: 6	Doctors: 5 Llicenciats: 7	12
Àrea d'història del dret i de les institucions	Ordinaris: 4 No ordinaris: 1 Associats: 0 Altres: 0	Completa: 5 Parcial: 0	Doctors: 4 Llicenciats: 1	5
Àrea de dret internacional privat	Ordinaris: 3 No ordinaris: 4 Associats: 4 Altres: 0	Completa: 6 Parcial: 4 No hi consta: 1	Doctors: 4 Llicenciats: 7	11
Àrea de dret internacional públic i relacions internacionals	Ordinaris: 10 No ordinaris: 4 Associats: 6 Altres: 0	Completa: 14 Parcial: 6	Doctors: 10 Llicenciats: 10	20
Àrea de dret mercantil	Ordinaris: 6 No ordinaris: 0 Associats: 11 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 13	Doctors: 7 Llicenciats: 10	17
Àrea de dret penal	Ordinaris: 6 No ordinaris: 3 Associats: 3 Altres: 0	Completa: 8 Parcial: 3 No hi consta: 1	Doctors: 6 Llicenciats: 5 No hi consta: 1	12
Àrea de dret processal	Ordinaris: 2 No ordinaris: 1 Associats: 7 Altres: 1	Completa: 2 Parcial: 8 No hi consta: 1	Doctors: 2 Llicenciats: 9	11
Àrea de dret romà	Ordinaris: 2 No ordinaris: 0 Associats: 4 Altres: 0	Completa: 2 Parcial: 4	Doctors: 2 Llicenciats: 4	6
Àrea de dret del treball i la seguretat social	Ordinaris: 3 No ordinaris: 2 Associats: 15 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 16	Doctors: 2 Llicenciats: 18	20
Total	Ordinaris: 70 No ordinaris: 31 Associats: 98 Altres: 1	Completa: 90 Parcial: 103 No hi consten: 7	Doctors: 73 Llicenciats: 122 No hi consten: 5	200

La llista de becaris disponible no indica a quina àrea de coneixement estan adscrits, sinó al departament:

- departament de dret privat: 6
- departament de ciència política i de dret públic: 4
- departament de dret públic i de ciències historicojurídiques: 13.

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra (dades any 1996)²⁴

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Categories</i>	<i>Dedicació</i>	<i>Titulació</i>	<i>Total</i>
Dret administratiu	Ordinaris: 4 No ordinaris: 4 Associats: 5 Altres: 0	Completa: 7 Parcial: 6	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	13
Dret civil	Ordinaris: 6 No ordinaris: 4 Associats: 5 Altres: 0	Completa: 10 Parcial: 5	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	15
Dret constitucional	Ordinaris: 1 No ordinaris: 3 Associats: 4 Altres: 0	Completa: 5 Parcial: 3	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	8
Dret eclesiàstic de l'Estat	Ordinaris: 1 No ordinaris: 1 Associats: 0 Altres: 0	Completa: 2 Parcial: 0	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	2
Filosofia del dret, moral i política	Ordinaris: 5 No ordinaris: 7 Associats: 0 Altres: 3	Completa: 15 Parcial: 0	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	15
Dret financer i tributari	Ordinaris: 2 No ordinaris: 0 Associats: 1 Altres: 0	Completa: 2 Parcial: 1	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	3
Història del dret i de les institucions	Ordinaris: 1 No ordinaris: 1 Associats: 4 Altres: 0	Completa: 3 Parcial: 3	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	6
Dret internacional privat	Ordinaris: 2 No ordinaris: 2 Associats: 1 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 1	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	5
Dret internacional públic	Ordinaris: 4 No ordinaris: 0 Associats: 0 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 0	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	4
Dret mercantil	Ordinaris: 10 No ordinaris: 1 Associats: 3 Altres: 0	Completa: 9 Parcial: 5	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	14

24. Aquesta informació s'ha extret de la següent adreça electrònica: <http://www.upf.es/rece/memoria/dret/profdret.htm>.

TAULA 3 (Continuació)

Universitat Pompeu Fabra (dades any 1996)

Àrea de coneixement	Categories	Dedicació	Titulació	Total
Dret penal	Ordinaris: 4 No ordinaris: 2 Associats: 6 Altres: 0	Completa: 6 Parcial: 6	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	12
Dret processal	Ordinaris: 2 No ordinaris: 5 Associats: 2 Altres: 0	Completa: 6 Parcial: 3	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	9
Dret del treball i la seguretat social	Ordinaris: 5 No ordinaris: 8 Associats: 5 Altres: 0	Completa: 14 Parcial: 4	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	18
Dret	Ordinaris: 47 No ordinaris: 38 Associats: 36 Altres: 3	Completa: 87 Parcial: 37	Doctors: no hi consten Llicenciats: no hi consten	124

TAULA 4

Universitat de Girona (dades any 1996)²⁵

Àrea de coneixement	Categories	Dedicació	Titulació	Total
Àrea de dret administratiu	Ordinaris: 1 No ordinaris: 3 Associats: 5 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 5	Doctors: 1 Llicenciats: 8	9
Àrea de dret civil	Ordinaris: 2 No ordinaris: 7 Associats: 4 Altres: 0	Completa: 7 Parcial: 6	Doctors: 4 Llicenciats: 9	13
Àrea de dret constitucional	Ordinaris: 2 No ordinaris: 3 Associats: 1 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 2	Doctors: 2 Llicenciats: 4	6
Àrea de dret eclesiàstic	Ordinaris: 0 No ordinaris: 0 Associats: 1 Altres: 0	Completa: 0 Parcial: 1	Doctors: 0 Llicenciats: 1	1
Àrea de filosofia del dret, moral i política	Ordinaris: 1 No ordinaris: 1 Associats: 1 Altres: 0	Completa: 3 Parcial: 0	Doctors: 2 Llicenciats: 1	3

25. Aquesta informació s'ha extret de la *Memòria de recerca 1996*, la qual es pot consultar en les següents adreces electròniques:

— <http://www.udg.edu/publicacions/recerca/dpublic.htm>
— <http://www.udg.edu/publicacions/recerca/dprivat.htm>.

TAULA 4 (Continuació)

Universitat de Girona (dades any 1996)

Àrea de coneixement	Categories ²⁶	Dedicació	Titulació	Total
Àrea de dret financer i tributari	Ordinaris: 1 No ordinaris: 0 Associats: 5 Altres: 0	Completa: 1 Parcial: 5	Doctors: 1 Llicenciats: 5	6
Àrea d'història del dret i de les institucions	Ordinaris: 1 No ordinaris: 1 Associats: 0 Altres: 0	Completa: 2 Parcial: 0	Doctors: 1 Llicenciats: 1	2
Àrea de dret internacional privat	Ordinaris: no hi consta No ordinaris: no hi consta Associats: no hi consta Altres: no hi consta	Completa: no hi consta Parcial: no hi consta	Doctors: no hi consta Llicenciats: no hi consta	No hi consta
Àrea de dret internacional públic i relacions internacionals	Ordinaris: 3 No ordinaris: 1 Associats: 0 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 0	Doctors: 3 Llicenciats: 1	4
Àrea de dret mercantil	Ordinaris: 2 No ordinaris: 3 Associats: 0 Altres: 0	Completa: 5 Parcial: 0	Doctors: 1 Llicenciats: 4	5
Àrea de dret penal	Ordinaris: 2 No ordinaris: 1 Associats: 3 Altres: 0	Completa: 3 Parcial: 3	Doctors: 2 Llicenciats: 4	6
Àrea de dret processal	Ordinaris: 2 No ordinaris: 2 Associats: 1 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 1	Doctors: 2 Llicenciats: 3	5
Àrea de dret romà	Ordinaris: 1 No ordinaris: 1 Associats: 0 Altres: 0	Completa: 2 Parcial: 0	Doctors: 1 Llicenciats: 1	2
Àrea de dret del treball i la seguretat social	Ordinaris: 2 No ordinaris: 2 Associats: 3 Altres: 0	Completa: 4 Parcial: 3	Doctors: 1 Llicenciats: 6	7
Total	Ordinaris: 20 No ordinaris: 25 Associats: 24 Altres:	Completa: Parcial:	Doctors: 21 Llicenciats: 48	69

26. Dins el professorat no ordinari s'inclouen també els becaris d'investigació.

TAULA 5

Universitat de Lleida (dades any 1995)

<i>Departament²⁷</i>	<i>Categories</i>	<i>Dedicació</i>	<i>Titulació</i>	<i>Total departament</i>
Dret privat	Ordinaris: 9 No ordinaris: 1 Associats: 14 Altres: 0	Completa: 16 Parcial: 8	Doctors: 11 Llicenciats: 13	24
Dret públic	Ordinaris: 16 No ordinaris: 1 Associats: 13 Altres: 0	Completa: 19 Parcial: 11	Doctors: 15 Llicenciats: 15	30
Total	Ordinaris: 25 No ordinaris: 2 Associats: 27 Altres: 0	Completa: 35 Parcial: 19	Doctors: 26 Llicenciats: 28	54

2.5. Relacions internacionals

2.5.1. Accions integrades finançades pel MEC (1990-1997)²⁸

TAULA 1

Universitat de Barcelona

<i>Denominació</i>	<i>Universitat corresponsal</i>	<i>Departament o àrea de coneixement</i>
Acció integrada hispanoalemanya sobre «Problemas jurídicopenales de la infección del <i>sida</i> »	Universitat de Munic (República Federal Alemanya)	Àrea de dret penal i ciències penals
Acció integrada hispanoalemanya sobre «Imputación subjetiva y error»	Universitat de Bonn (República Federal Alemanya)	Àrea de dret penal i ciències penals
Acció integrada hispanobritànica	Institut d'Estudis Europeus. Universitat de Sussex (Regne Unit)	Àrea de filosofia del dret, moral i política
Acció integrada hispanoitaliana sobre «La Administración por convenios»	Universitat de Florència (Itàlia)	Àrea de dret administratiu
Acció integrada hispanoitaliana sobre «Metodología de investigaciones comparadas entre el Derecho administrativo italiano y español en la perspectiva de la integración europea»	Universitat de Florència (Itàlia)	Àrea de dret administratiu
Acció integrada hispanoitaliana sobre «El Derecho administrativo en la perspectiva europea. Comparación de los sistemas italiano-español»	Universitat de Bolonya (Itàlia)	Àrea de dret administratiu

27. A més, en el Departament de Dret Privat trobem 1 becari d'investigació i en el de dret públic 3 becaris d'investigació.

28. Aquesta informació ha estat facilitada pel Comissionat per a Universitats i Recerca.

TAULA 1 (Continuació)
Universitat de Barcelona

<i>Denominació</i>	<i>Universitat corresponsal</i>	<i>Departament o àrea de coneixement</i>
Acció integrada hispanoitaliana sobre «Cataluña, Italia y el Derecho común: La actividad de los juristas»	Universitat de Roma «Tor Vergata» (Itàlia)	Àrea d'història del dret
Acció integrada hispanobritànica sobre «La protección de los intereses económicos en el Derecho español, inglés y comunitario»	Universitat de Perugia (Itàlia)	Àrea de dret civil
Acció integrada hispanoitaliana sobre «La responsabilidad de los enseñantes»	Universitat d'East Anglia (Regne Unit)	Àrea de dret civil

Total d'accions integrades de la UB: 9.

TAULA 2
Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Denominació</i>	<i>Universitat corresponsal</i>	<i>Departament o àrea de coneixement</i>
Acció integrada hispanoitaliana sobre «Delincuencia económica. Estudio comparado España-Italia. Perspectiva jurídica y criminológica»		Àrea de dret penal
Acció integrada hispanolusa sobre «Manual de Historia Político-Institucional Ibérica Comparada»		Àrea d'història del dret

Total d'accions integrades de la UAB: 2.

TAULA 3
Universitat Pompeu Fabra

<i>Denominació</i>	<i>Universitat corresponsal</i>	<i>Departament o àrea de coneixement</i>
Acció integrada hispanoitaliana sobre «La estructura estática y dinámica de los ordenamientos jurídicos»		Àrea de filosofia del dret, moral i política

Total d'accions integrades de la UPF: 1.

2.5.2. *Estades d'investigadors catalans a l'estranger*²⁹

TAULA 1

Universitat de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Nombre d'estades</i>	<i>Països i universitats o institucions de destinació</i>
Filosofia del dret, moral i política	1	Universitat de Nàpols (Itàlia)
Dret romà	3	Universitat de Munich (Alemanya)
Dret penal i ciències penals	5	Ministerio de Educación y Justicia (Argentina) Universitat de Munich (Alemanya) Institut für Kriminologie und Wirtschaftss Trafrecht (Alemanya) Universitat d'Oxford (Regne Unit)
Dret constitucional	2	State University of New York at Albany (Estats Units) Universitat de Viena (Àustria)
Història del dret	1	Universitat Pantheon-Assas (Université Paris II) (França)
Dret civil	1	Universitat d'Oxford (Regne Unit)
Dret financer i tributari	1	Universitat de Harvard (Estats Units)
Dret internacional privat	1	Cornell Law School (Estats Units)

Total d'investigadors de la UB a l'estranger: 15.

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Nombre d'estades</i>	<i>Països i universitats o institucions de destinació</i>
Dret constitucional	1	Institut Universitari Europeu de Florència (Itàlia)
Filosofia del dret, moral i política	2	Universitat de Nova York (Estats Units) Universitat d'Oxford (Regne Unit)
Història del dret	1	Universitat de Califòrnia, Berkeley (Estats Units)
Dret penal	3	Benjamin N. Cardozo School of Law/ Universitat de Yevshiva (Estats Units) Universitat de Londres (Regne Unit) Universitat de Nova York (Estats Units)
Dret administratiu	1	Universitat de Califòrnia (Estats Units)
Dret del treball	1	Universitat de Califòrnia, Berkeley (Estats Units)
Dret civil	1	Max-Planck-Institute (Alemanya)
Dret internacional públic i relacions internacionals	1	Institut Universitari Europeu de Florència (Itàlia)

Total d'investigadors de la UAB a l'estranger: 11.

29. Aquesta informació ha estat facilitada pel Comissionat per a Universitats i Recerca. Només apareixen les estades finançades pel Ministeri.

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Nombre d'estades</i>	<i>Països i universitats o institucions de destinació</i>
Filosofia del dret, moral i política	3	Universitat d'Oxford (Regne Unit) Universitat de Yale (Estats Units)
Dret administratiu	1	Universitat de Stanford (Estats Units)
Dret mercantil	1	Universitat de Harvard (Estats Units)

Total d'investigadors de la UPF a l'estranger: 5.

TAULA 4

Universitat de Girona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Nombre d'estades</i>	<i>Països i universitats o institucions de destinació</i>
Dret administratiu	1	Universitat de Munic
Dret mercantil	1	Universitat d'Oxford (Regne Unit)

Total d'investigadors de la UdG a l'estranger: 2.

TAULA 5

Universitat de Lleida

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Nombre d'estades</i>	<i>Països i universitats o institucions de destinació</i>
Dret penal	1	Università degli Studi (Itàlia)

Total d'investigadors de la UdL a l'estranger: 1.

TAULA 6

Universitat Rovira i Virgili

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Nombre d'estades</i>	<i>Països i universitats o institucions de destinació</i>
Dret constitucional	1	Universitat de Salzburg (Àustria)
Dret del treball i la seguretat social	1	Universitat des Sciences Sociales de Toulouse i (França)

Total d'investigadors de la URV a l'estranger: 2.

2.5.3. Professors visitants finançats externament per institucions públiques³⁰

TAULA 1

Any	Universitat	Departament	Nombre d'ajuts	Finançament	Durada
1992	UB	Dret administratiu i dret processal	1	2.123.000 PTA	4 mesos
1993	UPF	Dret	1	2.745.000 PTA	6 mesos
1994	—	—	0	—	—
1995	UAB	Ciència política i dret públic	1	1.410.000 PTA	4 mesos
1995	UdL	Dret públic	1	1.708.135 PTA	4 mesos
1996	UAB	Ciència política i dret públic	1	1.250.000 PTA	4 mesos
1997	UPF	Dret	1	1.045.000 PTA	4 mesos

2.5.4. Estadets d'investigadors estrangers a Catalunya en règim d'any sabàtic³¹

TAULA 1

Universitat	Àrea de coneixement	Nombre d'estades dels investigadors convidats	Finançament (en pessetes)
UB	Dret civil	1	1.130.000
UB	Dret penal i ciències penals	2	2.200.000 1.500.000
UPF	Filosofia del dret, moral i política	1	4.420.000
UAB	Dret mercantil	1	3.925.000

2.6. Resultats de la recerca³²

2.6.1. Àrea de dret administratiu

D'acord amb el material obtingut (memòries de les diferents universitats, buidat ISBN, buidat de revistes espanyoles del període 1990-1997), figuren publicacions de 36 professors de les universitats catalanes, 1 funcionari associat de la UB, 1 funcionari associat de la UPF, 1 advocat exassociat, 3 funcionaris exassociats i 2 funcionaris amb estudis de doctorat de la UB.

30. Aquesta informació ha estat facilitada pel Comissionat per a Universitats i Recerca.

31. Aquesta informació ha estat facilitada pel Comissionat per a Universitats i Recerca.

32. Aquesta informació s'ha extret d'un buidat del període 1990-1997. Per a les monografies, s'ha realitzat en la base de dades de l'ISBN del Ministeri d'Educació i Cultura, Secretaria d'Estat de Cultura, en la següent adreça electrònica: <http://www.mcu.es/bases/spa/isbn/ISBN.html>. Per a les publicacions en els llibres col·lectius, s'han utilitzat diferents memòries publicades per les universitats catalanes. I pel que fa a la revistes, s'ha realitzat un buidat manual d'un total de 81 revistes especialitzades.

2.6.1.1. Per tipus de publicació

MANUALS

Continua la publicació d'1 manual, que és obra de referència, per part d'1 professor de la UB, que ha assolit 9 edicions. S'ha publicat 1 manual, realitzat per part de professors de dret administratiu i dret constitucional de la UB. Aquest manual s'ha publicat únicament en llengua catalana.

MANUALS I OBRES DE DIVULGACIÓ

S'han publicat un total de 8 obres de divulgació i 1 manual de divulgació. Hem d'indicar que els manuals són obres que tracten de forma conjunta temes de dret públic i administratiu i temes de dret constitucional. Set obres de divulgació estan publicades en llengua catalana.

MONOGRAFIES

S'han publicat un total de 59 monografies, una part de les quals provenen de tesis doctorals. L'activitat més notable s'ha centrat en els camps dels drets lingüístics, regulació de la potestat sancionadora, dret administratiu econòmic, estructura territorial de l'Estat, urbanisme i medi ambient. Quatre d'aquestes monografies s'han publicat en català. S'han publicat també 2 tesis doctorals en microfitxes.

MATERIALS DOCENTS I LLIBRES DE PRÀCTIQUES

Hem d'afegir les 2 publicacions de *Casos prácticos de Derecho Administrativo* realitzats per la UB així com els materials publicats per la UOC com a material docent per als seus alumnes (7).

MATERIALS LEGISLATIUS

Se n'han publicat 4, 2 dels quals en català. Les 2 obres publicades en llengua catalana fan referència a l'organització territorial i política de Catalunya. Les 4 obres anteriors corresponen a professors de la UB i 1 professor de la UPF.

LLIBRES COL·LECTIUS ESPECIALITZATS

Dintre del període d'anys comprès en aquesta recerca, s'han publicat 5 llibres col·lectius per part de les universitats catalanes. A la vegada trobem la participació de professors de les universitats catalanes en diverses obres col·lectives.

Troblem 3 obres col·lectives que tenen una periodicitat anual en la seva publicació: *Anuario del gobierno local*, publicat des de 1995, *Informe Pi i Sunyer sobre Comunitats Autònomes*, publicat des de 1990, i *Informe de las Comunidades Autónomas*, publicat per l'Instituto de Derecho Público des de 1992. En la publicació d'aquestes obres, participen professors dels departaments de dret administratiu i dret constitucional de la UB. L'*Informe Pi i Sunyer sobre Comunitats Autònomes* es realitza des de l'any 1992 per professors de la UAB.

Professors participants en llibres col·lectius:

UB, 19 professors han participat mitjançant diferents capítols dins diverses obres col·lectives; UdG, 1 professor ha dirigit una obra col·lectiva i ha participat dins altres obres; UPF, 3 professors han realitzat 4 capítols; UAB, 5 professors han intervingut en diverses obres; URV, 0; UdL, 0.

ARTICLES A REVISTES

Durant aquest període han aparegut 101 articles publicats a revistes jurídiques espanyoles. S'han estudiat les revistes *Autonomies*, *Revista Catalana de Dret Públic*, *Ciudad y Territorio*, *Civitas*, *Revista Española de Derecho Administrativo*, *Cuadernos de Derecho Público*, *Documentación Administrativa*, *Estudios sobre Consumo*, *Revista Andaluza de Administración Pública*, *Revista de Administración Pública*, *Revista de Derecho Ambiental*, *Revista de Derecho Urbanístico*, *Revista de Estudios de la Administración local y Autonómica*, *Revista Jurídica de*

Castilla-La Mancha, Revista Jurídica de Catalunya, Revista Vasca de Administración Pública.
Articles i capítols de llibres en publicacions estrangeres:
UB, 22 articles o capítols de 7 professors; UAB, 2 capítols d'1 professor; URV, 0; UdL, 0; UPF, 0.

2.6.1.2. *Per universitats (monografies i articles)*

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 21 de 12 professors

Articles, 49 de 15 professors; 3 de 2 funcionaris associats

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 13 de 9 professors

Articles, 11 de 5 professors; 1 d'1 funcionari associat

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Monografies, 14 de 8 professors

Articles, 5 de 5 professors; 1 d'1 magistrat associat; 1 d'1 funcionari associat

UNIVERSITAT DE GIRONA

Monografies, 3 d'1 professor

Articles, 2 de 2 professors

UNIVERSITAT DE LLEIDA

Monografies, 4 de 2 professors

Articles, 11 de 3 professors

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Monografies, 0

Articles, 0

NO PROFESSORS

Articles, 14 de 6 funcionaris

2.6.1.3. *Per temes*

En línies generals, destaquen els temes relacionats amb l'activitat administrativa sancionadora, règim jurídic de l'Administració pública, drets lingüístics, dret públic de l'economia, estructura territorial de l'Estat, Llei de règim local.

2.6.2. *Àrea de dret civil*

2.6.2.1. *Per tipus de publicació*

MANUALS

S'han publicat 12 manuals, 4 dels quals en català. La majoria s'han escrit en col·laboració amb altres professors de les universitats catalanes i altres espanyoles. Un d'aquests manuals constitueix el resultat d'una autèntica investigació. Un altre és el manual de referència en dret civil català i ha assolit ja 5 edicions.

MONOGRAFIES

S'han publicat un total de 70 monografies, la major part de les quals provenen de tesis doctorals. L'activitat més notable es produeix en obligacions i contractes, família i dret civil català. Vuit d'aquestes monografies s'han publicat en català. S'han publicat també 7 tesis doctorals en microfitxes, 2 en català.

MATERIALS DOCENTS I LLIBRES DE PRÀCTIQUES

S'han publicat els materials de la UOC (3) i els *Cuadernos* de pràctiques de la UAB (4)

MATERIALS LEGISLATIUS

Se n'han publicat 11, 1 dels quals en català. Una d'aquestes edicions de material legislatiu és la de referència en dret civil català; ha assolit 8 edicions i conté, a més, comentaris i concordances.

LLIBRES COL·LECTIUS I COMENTARIS

En els darrers anys, s'han publicat 5 llibres col·lectius i comentaris de les successives reformes del Codi civil i del dret civil català en els quals han participat professors de les universitats catalanes. Les obres col·lectives en dret civil català en què han participat els professors de les universitats catalanes i altres professionals són els *Materials de les Jornades de Dret català a Tossa*, i una obra col·lectiva de comentaris a les reformes de 1993.

HISTÒRIA DEL DRET CIVIL CATALÀ

Tal com es posa de relleu en l'apartat corresponent a les publicacions d'història del dret, en les obres publicades per la Generalitat, Conselleria de Justícia, sobre textos històrics catalans, hi ha una presència quasi exclusiva de professors de dret civil de les diferents universitats catalanes. Com que es tracta de treballs d'història del dret civil català, s'inclouen aquí i no en l'apartat d'història del dret. S'han publicat un total de 7 col·laboracions de 3 professors de la Universitat de Barcelona, 1 de la Universitat Pompeu Fabra, 2 de la Universitat de Lleida i 1 de la Universitat Rovira i Virgili.

ARTICLES A REVISTES

Durant aquest període, han aparegut 250 articles publicats a revistes jurídiques espanyoles. S'han controlat les revistes *Anuario de Derecho Civil*, *Revista de Derecho Privado*, *Revista Crítica de Derecho Inmobiliario*, *Derecho Privado y Constitución*, *Revista Jurídica de Castilla-La Mancha*, *Revista Jurídica de Catalunya*, *Revista de Lengua i Dret*, *Revista de Derecho Agrario y Alimentario*, *La Ley*, *La Llei de Catalunya i Balears* i *Cuadernos Civitas de Jurisprudencia Civil*.

Existeixen poques dades sobre publicacions d'articles de professors catalans a revistes estrangeres i per aquesta raó s'ha preferit no fer constar aquest tipus de publicació. En les dades que s'han pogut consultar, consten com a autors solament 4 professors en total: 1 de la Universitat de Barcelona, 2 de la Universitat Pompeu Fabra i 1 de la de Girona.

2.6.2.2. Per universitats (monografies i articles)

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 23

Articles, 57

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 13

Articles, 30

UNIVERSITAT POMPEU FABRA
 Monografies, 7
 Articles, 12

UNIVERSITAT DE GIRONA
 Monografies, 3
 Articles, 7

UNIVERSITAT DE LLEIDA
 Monografies, 4
 Articles, 7

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
 Monografies, 1
 Articles, 1

Figuren també com a investigadors 1 notari, 1 registrador de la propietat, 1 advocat de l'Estat, 2 advocats i 2 magistrats. Alguns d'aquests són professors associats de les universitats catalanes.

2.6.2.3. *Per temes*

En línies generals, destaquen els temes relacionats amb obligacions i contractes, dret de família i dret civil català. Cal remarcar la participació en matèries d'història del dret català i les poques dades que consten en publicacions de revistes científiques, participacions en llibres col·lectius o en congressos a l'estranger.

2.6.3. *Àrea de dret constitucional*

D'acord amb el material obtingut (memòries de les diferents universitats, buidat ISBN, buidat de revistes espanyoles del període 1990-1997), figuren publicacions de 19 professors de les universitat catalanes, 1 lletrat del Parlament de Catalunya, professor associat de la UAB, 1 magistrat del TSJC, associat de la UB, i 1 alt funcionari, associat de la UB.

2.6.3.1. *Per tipus de publicació*

MANUALS

S'ha publicat 1 manual, realitzat per part de professors de dret administratiu i dret constitucional de la UB. Aquest manual s'ha publicat únicament en llengua catalana.

MANUALS I OBRES DE DIVULGACIÓ

S'han publicat un total de 12 obres de divulgació, dintre de les quals trobem 4 manuals. Quatre obres de divulgació; 3 dels manuals han estat publicats en llengua catalana.

MONOGRAFIES

S'han publicat un total de 26 monografies, una part de les quals provenen de tesis doctorals. L'activitat més notable s'ha centrat als camps de drets i llibertats, justícia constitucional, estruc-

tura territorial de l'Estat. Sis d'aquestes monografies s'han publicat en català. S'han publicat també 4 tesis doctorals en microfitxes, 1 en català.

MATERIALS DOCENTS I LLIBRES DE PRÀCTIQUES

Hem d'afegir els materials publicats per la UOC com a material docent per als seus alumnes (6).

MATERIALS LEGISLATIUS

Se n'han publicat 3, 2 dels quals en català. Les 2 obres publicades en llengua catalana fan referència a l'organització territorial i política de Catalunya. Les obres anteriors corresponen a 2 professors de la UB i 1 de la UPF.

LLIBRES COL·LECTIUS ESPECIALITZATS

Dintre del període d'anys comprès en aquest report, trobem tres obres de caràcter col·lectiu: *Anuario del gobierno local*, publicat de forma anual des de 1995, i *Informe de las Comunidades Autónomas*, publicat de forma anual des de 1992. En aquestes 2 obres participen professors dels departaments de dret administratiu i dret constitucional de la UB, així com l'obra col·lectiva que té per títol *Lecturas de Jurisprudencia constitucional*, en la qual participen professors de la UB.

Professors participants en llibres col·lectius:

UB, 3 capítols de 2 professors; UPF, 1 capítol d'1 professor; UdG, 0; UAB, 0; URV, 0; UdL, 0.

ARTICLES A REVISTES

Durant aquest període, han aparegut 78 articles publicats a revistes jurídiques espanyoles. S'han estudiat les revistes *Anuario de Derecho Constitucional y Parlamentario*, *Autonomies, Derecho Privado y Constitución*, *Política y Sociedad*, *Revista de Derecho Político*, *Revista de Estudios Políticos*, *Revista de Estudios Regionales*, *Revista de Lengua i Dret*, *Revista del Centro de Estudios Constitucionales*, *Revista Española de Derecho Constitucional*, *Revista Jurídica de Castilla-La Mancha*, *Revista Jurídica de Catalunya*.

2.6.3.2. Per universitats (monografies i articles)

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 10 de 6 professors

Articles, 18 de 8 professors; 2 d'1 magistrat associat

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 7 de 4 professors

Articles, 11 de 3 professors; 4 d'1 lletrat del Parlament associat

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Monografies, 3 de 2 professors

Articles, 11 de 3 professors

UNIVERSITAT DE GIRONA

Monografies, 2 d'1 professor

Articles, 9 de 2 professors

UNIVERSITAT DE LLEIDA

Monografies, 2 d'1 professor

Articles, 3 de 2 professors

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
Monografies, 2 d'1 professor
Articles, 4 d'1 professor

2.6.3.3. *Per temes*

En línies generals, destaquen els temes relacionats amb drets i llibertats, justícia constitucional i organització política territorial.

2.6.4. *Àrea de dret eclesiàstic de l'Estat*

2.6.4.1. *Per tipus de publicació*

Manuels i obres de referència, 3
Llibres de divulgació, 1
Monografies, 15
Articles a revistes, 8

S'ha estudiat la següent revista: *Revista de Derecho Canónico*.

2.6.4.2. *Per universitats (monografies i articles)*

No ha estat possible adscriure les publicacions a universitats concretes, donada la mobilitat de professors de l'àrea que hi ha hagut aquests anys entre les universitats catalanes.

2.6.4.3. *Per temes*

En línies generals, els temes més tractats són: drets fonamentals, entitats religioses i dret matrimonial.

2.6.5. *Àrea de filosofia del dret, moral i política*

2.6.5.1. *Per tipus de publicació*

Manuels i obres de referència, 7
Monografies, 33
Articles a revistes, 36

S'han estudiat les següents revistes: *Anuario de Filosofía del Derecho*, *Doxa*, *Mientras Tanto*, *Revista de Derecho* i *Genoma Humano*.

2.6.5.2. *Per universitats*

No ha estat possible adscriure les publicacions a universitats concretes, donada la mobilitat que hi ha hagut aquests anys de professors de l'àrea de filosofia del dret, moral i política entre les universitats catalanes.

2.6.5.3. Per temes

En línies generals, els temes més tractats són: pensament filosòficojurídic i filosòficopolític, drets fonamentals, ciutadania i democràcia, interpretació i argumentació jurídiques, teoria de les normes i bioètica.

2.6.6. Àrea de dret financer i tributari

D'acord amb el material obtingut (memòries de les diferents universitats, buidat ISBN, buidat de revistes espanyoles del període 1990-1997), figuren publicacions de 24 professors de les universitat catalanes, 1 funcionari associat de la UB.

2.6.6.1. Per tipus de publicació

MANUALS

S'han publicat 3 manuals de referència i 2 per part d'1 professor de la UB, que han assolit 17 i 14 edicions respectivament, 1 dels quals ha estat editat en català. Una per part d'1 professor d'ESADE.

MANUALS I OBRES DE DIVULGACIÓ

S'han publicat un total de 8 obres de divulgació, dintre de les quals trobem 4 manuals. Hem d'indicar que tant les obres com els manuals tracten de l'anàlisi pràctic de determinades figures impositives, així com del procediment tributari. Tenen una periodicitat anual en la seva publicació.

MONOGRAFIES

S'han publicat un total de 31 monografies, una part de les quals provenen de tesis doctorals. L'activitat més notable s'ha centrat en els camps de l'anàlisi de les diferents figures impositives i de la relació jurídica tributària. S'ha publicat també 1 tesi doctoral en microfitxes.

MATERIALS DOCENTS I LLIBRES DE PRÀCTIQUES

Hem d'afegir els materials publicats per la UOC com a material docent per als seus alumnes (5).

ARTICLES A REVISTES

Durant aquest període, han aparegut 47 articles publicats a revistes jurídiques espanyoles. S'han estudiat les revistes *Civitas Revista Española de Derecho Financiero*, *Crónica Tributaria*, *Hacienda Pública Española*, *Impuestos*, *Presupuesto y Gasto Público*, *Revista de Derecho Financiero y Hacienda Pública*, *Revista de Hacienda Local-Revista de Hacienda Local y Autonómica*.

2.6.6.2. Per universitats (monografies i articles)

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 13 de 8 professors

Articles, 33 de 6 professors

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 5 de 4 professors

Articles, 8 de 2 professors

UNIVERSITAT POMPEU FABRA
Monografies, 4 de 3 professors
Articles, 1 d'1 professor

UNIVERSITAT DE GIRONA
Monografies, 4 de 2 professors
Articles, 3 d'1 professor

UNIVERSITAT DE LLEIDA
Monografies, 1 d'1 professor
Articles, 1 d'1 professor

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
Monografies, 4 d'1 professor
Articles, 1 d'1 professor

2.6.6.3. *Per temes*

En línies generals, destaquen els temes relacionats amb la relació jurídica tributària i amb l'exposició de les diferents figures impositives (13 monografies i 25 articles).

2.6.7. *Àrea d'història del dret i de les institucions*

2.6.7.1. *Per tipus de publicació*

MANUALS

S'han publicat 4 manuals, 2 dels quals escrits en català. Dels manuals, 1 és una obra de recerca en història del dret i és un text de referència.

MONOGRAFIES

S'han publicat 22 monografies. S'ha treballat bàsicament en temes de codificació, dret municipal, història de les institucions catalanes i dret privat.

Com a publicacions específiques d'aquesta àrea, s'haurien d'incloure els estudis introductoris dels textos catalans històrics publicats per la Conselleria de Justícia de la Generalitat de Catalunya, distribuïts en les seccions de lleis, sentències, escriptors i concilis. Però com s'ha comentat per professors de l'àrea de dret civil, aquestes publicacions es comptabilitzen en les de les àrees esmentades.

TESIS DOCTORALS

Se n'han publicat 2 en microfítxes.

LLIBRES COL·LECTIUS

Cal destacar la notable participació dels 2 professors de la UAB en llibres col·lectius publicats a Espanya i a l'estranger. Figuren 29 participacions a revistes estrangeres, llibres homenatge publicats a l'estranger i congressos celebrats a l'estranger, remarcant que la majoria corresponen a 1 professor de la UAB i la resta a 1 professor de la UB. Dels professors, 1 de la UB dirigeix les *Jornades sobre Dret comú i Catalunya*, jornades internacionals sobre història del dret, les participacions de les quals es publiquen en una col·lecció, de la qual han aparegut 8 volums. Aquesta organització correspon a una de les línies de recerca del departament d'història del dret de la UB. És notable en aquest cas la col·laboració amb la Fundació Raimon Noguera.

ARTICLES A REVISTES

Durant aquest període, s'han publicat 40 articles a les revistes *Anuario de Historia del Derecho español*, *Revista Jurídica de Catalunya*, *Glossae*, *Historia*, *Instituciones y Documentos* i *Initium*. Aquesta darrera és el mitjà d'expressió de l'associació catalana Jaume de Montjuïc i està dirigida per 1 professor de la UB dins les seves línies de recerca.

2.6.7.2. Per universitats (monografies i articles)

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 4

Articles a revistes, 23

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 3

Articles a revistes, 7

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Monografies, 3

Articles a revistes, 2

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Monografies, 1

Articles a revistes, 0

UNIVERSITAT DE LLEIDA

Monografies, 0

Articles a revistes, 1

UNIVERSITAT DE GIRONA

Monografies, 0

Articles a revistes, 0

2.6.7.3. Per temes

La majoria de les publicacions s'han dedicat a la història del dret públic i darrerament s'ha iniciat la revisió de la història del dret privat, malgrat que en les publicacions institucionals ja referides tots els autors pertanyen a l'àrea de dret civil.

2.6.8. Àrea de dret internacional privat

2.6.8.1. Per tipus de publicació

MANUALS

No s'ha publicat cap manual de l'assignatura en què hagin intervingut professors de les universitats catalanes.

MONOGRAFIES

S'han publicat 9 monografies.

OBRES COL·LECTIVES

Existeix una notable participació en obres col·lectives: 12 dels professors de les diferents universitats catalanes, preferentment Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona i Universitat Pompeu Fabra, amb una menor participació. Segons consta en les memòries de les diferents universitats, existeix una bona participació en llibres homenatge, revistes científiques de qualitat de l'àrea i congressos a l'estranger. S'han comptabilitzat 25 articles, 12 dels quals corresponen a professors de la Universitat de Barcelona.

TESIS DOCTORALS

S'han publicat en microfites 2 tesis.

MATERIALS LEGISLATIUS

S'ha publicat 1 recull de material legislatiu en què participen professors de les universitats catalanes que ha assolit 8 edicions.

ARTICLES A REVISTES

En aquest període, s'han publicat 18 articles a les revistes *Revista Española de Derecho Internacional* i *Revista Jurídica de Catalunya*. En aquesta darrera, figura una col·laboració habitual sobre informació de dret estranger i de jurisprudència del Tribunal de les Comunitats.

2.6.8.2. Per universitats (monografies i articles)**UNIVERSITAT DE BARCELONA**

Monografies, 3

Articles a revistes, 24

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 6

Articles a revistes, 2

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Monografies, 2

Articles a revistes, 2

No hi consta cap altra participació de les altres universitats catalanes.

2.6.8.3. Per temes

S'ha tractat bàsicament dels temes referents a la reforma del Codi civil en matèria de dret internacional privat, en l'àmbit dels conflictes internacionals i interregionals. Hi ha a més una col·laboració habitual a la *Revista Jurídica de Catalunya* sobre jurisprudència europea i una altra sobre notícies de dret estranger, a càrrec de professors de les universitats catalanes, per bé que no tots pertanyen a l'àrea de dret internacional privat.

Cal fer constar, però, que les dades de què es disposa no són coincidents i que provenen de les memòries dels departaments i de les universitats.

2.6.9. Àrea de dret internacional públic i relacions internacionals

2.6.9.1. Per tipus de publicació

Manuais i obres de referència, 8
 Monografies, 28
 Articles a revistes, 10

S'ha estudiat la següent revista: *Revista Española de Derecho Internacional*.

2.6.9.2. Per universitats (monografies i articles)

No ha estat possible adscriure les publicacions a universitats catalanes, donada la mobilitat de professors de l'àrea que hi ha hagut aquests anys entre les universitats catalanes.

2.6.9.3. Per temes

Troblem els següents temes: subjectes i institucions internacionals, normes de dret internacional, drets fonamentals, relacions internacionals, dret processal internacional.

2.6.10. Àrea de dret mercantil³³

2.6.10.1. Per tipus de publicació

MANUALS

S'ha de destacar en aquest punt l'elaboració, per diferents professors de la Universitat de Barcelona, d'una base de dades actualitzada de dret mercantil i uns apèndixs (números 25-28), així com la traducció al català d'1 dels manuals de referència de dret mercantil. L'autoria i diverses edicions d'1 introducció al dret mercantil, utilitzada també com a obra de referència, és obra d'1 professor que ha estat a la comissió de serveis de la Universitat Pompeu Fabra. S'ha d'assenyalar, finalment, l'elaboració d'unes unitats didàctiques de dret mercantil per una professora de la Universitat de Barcelona.

MONOGRAFIES

S'han publicat 53 monografies, algunes d'elles en microfítxes. En aquest grup, a més de les que són resultat de l'elaboració d'una tesi doctoral, s'han de destacar les que resulten del treball d'investigació realitzat conjuntament per diferents professors amb caràcter postdoctoral, algunes amb projecció eminentment pràctica, i s'ha de mencionar la rellevant contribució en aquest àmbit deguda a professionals que estan vinculats a les universitats catalanes.

MATERIALS LEGISLATIUS

Se n'han publicat 10, la majoria referits a legislació mercantil general.

LLIBRES COL·LECTIUS I COMENTARIS

S'ha publicat una obra col·lectiva en matèria de dret i tecnologia i recentment uns comentaris en els quals participen diferents professors de les universitats catalanes, seguint la nova legislació sobre societats de responsabilitat limitada sobre el règim jurídic general del comerç minorista.

33. L'elaboració d'aquest apartat, així com de les conclusions corresponents, ha anat a càrrec de José Ramón Salelles Climent, de la UPF.

REVISTES

S'ha de fer referència a la participació d'algunes àrees de coneixement en l'elaboració de revistes especialitzades en dret mercantil, particularment en dret dels béns immaterials i de la competència (secció corresponent de la revista general de dret) a la Universitat Pompeu Fabra, i en dret marítim (anuari de dret marítim) a la Universitat Autònoma de Barcelona.

ARTICLES A REVISTES

S'han publicat 98 articles a revistes jurídiques espanyoles. S'han examinat les següents revistes: *Revista de Derecho Mercantil*, *Revista de Derecho Bancario y Bursátil*, *Actas de Derecho Industrial*, *Revista General de Derecho*, *Revista de Derecho de Sociedades*, *La Ley*, *Revista Jurídica del Notariado*, *La Llei* i la *Revista Jurídica de Catalunya*.

2.6.10.2. *Per universitats (monografies i articles)*

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 26

Articles, 39

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 1

Articles, 10

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Monografies, 23

Articles, 46

UNIVERSITAT DE GIRONA

Monografies, 2

Articles, 3

UNIVERSITAT DE LLEIDA

Monografies, 1

Articles, 0

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRIGILI

Monografies, 0

Articles, 0

Figuren com a investigadors 1 notari, 1 corredor de comerç i 2 registradors mercantils.

2.6.10.3. *Per temes*

Ocupa un lloc fonamental, en el que ha estat objecte d'investigació a les àrees de dret mercantil de les universitats catalanes, el dret de societats, i pot apreciar-se una dedicació especialitzada en dret de la competència i dels béns immaterials i en dret marítim. Han merescut una menor atenció el dret de contractes mercantils i de títols valor, així com els aspectes relacionats de manera general amb el dret del mercat financer.

2.6.11. Àrea de dret penal³⁴

2.6.11.1. Per tipus de publicació

MANUALS

Durant aquest període, no ha aparegut cap manual escrit íntegrament per investigadors de les universitats catalanes, sinó que o bé es tracta de successives edicions de manuals que ja existeixen o bé s'escriuen en col·laboració amb altres investigadors de l'Estat espanyol.

En aquest període, s'han reeditat 4 manuals de part general i 1 de part especial. D'entre els manuals de part general, només 1 està escrit íntegrament per un investigador de les universitats catalanes. També el manual de part especial està escrit íntegrament per un investigador a Catalunya.

En aquest període, ha aparegut 1 manual de part general escrit per un investigador de Catalunya conjuntament amb un altre de fora de Catalunya.

COMENTARIS

Durant aquest període, ha aparegut 1 llibre de comentaris al Codi penal, escrit conjuntament entre investigadors de Catalunya i de fora de Catalunya.

LLIBRES DE PRÀCTIQUES

Durant aquest període, ha aparegut 1 llibre de pràctiques de dret penal, de part general, escrit conjuntament per investigadors de la UB i de la UPF i que ha estat reeditat.

MONOGRAFIES

Durant el període 1990-1997, han aparegut al voltant de 40 monografies. La gran majoria provenen de tesis doctorals.

ARTICLES A REVISTES

Durant aquest període, han aparegut al voltant de 150 articles publicats a revistes jurídiques.

2.6.11.2. Per universitats (monografies i articles)

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 10

Articles, 45

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Monografies, 11

Articles, 65

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 11

Articles, 20

UNIVERSITAT DE GIRONA

Monografies, 4

Articles, 9

34. L'elaboració d'aquest apartat, així com de les conclusions corresponents, ha anat a càrrec de Ricardo Robles Plasas, de la UPF.

UNIVERSITAT DE LLEIDA
 Monografies, 4
 Articles, 12

UNIVERSITAT DE TARRAGONA
 Monografies, 0
 Articles, 0

2.6.11.3. *Per temes*

En línies generals, destaquen els temes que tracten problemes de la part general del dret penal relatiu al principis generals del dret penal i a la teoria jurídica del delicte (aproximadament el 50 % dels treballs publicats). Pel que fa a la part especial, cal fer esment de la incidència que ha tingut l'aparició del nou Codi penal. El canvi de text legislatiu ha provocat la proliferació d'estudis sobre els nous tipus delictius. En concret, destaquen les aportacions sobre els delictes contra la vida, integritat física, llibertat sexual i els delictes socioeconòmics.

2.6.12. *Àrea de dret processal*³⁵

2.6.12.1. *Per tipus de publicació*

MANUALS

En relació amb els manuals de referència, no ha aparegut cap novetat. Únicament s'han actualitzat les grans obres ja existents amb anterioritat als anys noranta.

MONOGRAFIES

Dintre d'aquest període, han aparegut al voltant de 24 monografies, la major part de les quals tenen el seu origen en tesis doctorals.

ARTICLES A REVISTES

Dintre d'aquest període 1990-1997, s'han publicat uns 100 articles a revistes jurídiques.

2.6.12.2. *Per universitats*

UNIVERSITAT DE BARCELONA
 Monografies, 9
 Articles, 60

UNIVERSITAT POMPEU FABRA
 Monografies, 3
 Articles, 27

UNIVERSITAT DE GIRONA
 Monografies, 4
 Articles, 3

35. L'elaboració d'aquest apartat, així com de les conclusions corresponents, ha anat a càrrec de Ramon Escaler Bascompte.

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
 Monografies, 3
 Articles, 6

UNIVERSITAT DE LLEIDA
 Monografies, 2
 Articles, 2

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
 Monografies, 3
 Articles, 1

2.6.12.3. *Per temes*

Pel que fa al procés civil, els temes més tractats són mesures cautelars, execució de sentències i proba. Pel que fa al procés penal, les publicacions se centren fonamentalment en les garanties constitucionals del procés i en el dret processal internacional.

2.6.13. *Àrea de dret romà*

2.6.13.1. *Per tipus de publicació*

MANUALS

S'han publicat 2 manuals, 1 dels quals publicat en català.

MONOGRAFIES

S'han publicat 6 monografies.

MATERIALS DOCENTS

S'han publicat els materials de la UOC, 1 d'ells és un tractament en CD.

TESIS DOCTORALS

S'han publicat en microfites 4 tesis doctorals.

ARTICLES A REVISTES

Existeix molt poca producció de dret romà en revistes d'història del dret. A Catalunya no existeixen revistes especialitzades en les matèries d'aquesta àrea i les poques coses que s'han publicat han estat en l'*Anuario de Historia del Derecho Español*.

2.6.13.2. *Per universitats (monografies i articles)*

UNIVERSITAT DE BARCELONA
 Monografies, 3
 Articles a revistes, 0

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
 Monografies, 1
 Articles a revistes, 1

UNIVERSITAT POMPEU FABRA
 Monografies, 1
 Articles a revistes, 0

UNIVERSITAT DE LLEIDA
 Monografies, 1
 Articles a revistes, 0

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
 Monografies, 1
 Articles a revistes, 1

Segons la *Memoria de la evaluación de la calidad de la Universidad de Barcelona*, els professors d'aquesta universitat han publicat 4 articles en llibres homenatge o revistes pròpies de l'àrea i 3 en revistes no específiques de dret romà, però no consten les revistes ni els títols del llibre.

2.6.14. Àrea de dret del treball i la seguretat social

2.6.14.1. Per tipus de publicació

Manuais i obres de referència, 10
 Monografies, 38
 Articles a revistes, 40

S'han estudiat les revistes: *Revista Española de Derecho del Trabajo*, *Revista Jurídica de Catalunya*, *Revista Técnico-Laboral*.

2.6.14.2. Per universitats (monografies i articles)

No ha estat possible adscriure les publicacions a universitats concretes, donada la mobilitat de professors de l'àrea que hi ha hagut aquests anys entre les universitats catalanes.

2.6.14.3. Per temes

Els temes més tractats són: contracte de treball, drets socials i altres drets constitucionals, contractació col·lectiva, organització del treball a l'empresa, polítiques de col·locació i dret processal laboral.

2.6.15. Dret comunitari³⁶

D'acord amb el material obtingut (memòries de les diferents universitats, buidat ISBN, buidat de revistes espanyoles del període 1990-1997), figuren publicacions de 19 professors de les universitats catalanes.

36. Malgrat que formalment no existeix com a àrea de coneixement individualitzada, donada la gran importància que està assolint als darrers anys, hem decidit presentar-la com a àrea especialitzada. Cal indicar, però, que les publicacions incloses pertanyen a obres de professors de les següents àrees: dret administratiu, dret constitucional, dret financer, dret internacional públic, dret internacional privat.

2.6.15.1. Per tipus de publicació

MANUALS

S'ha publicat 1 manual, per part d'1 professora de la UB i d'1 professora de la UAB.

MANUALS I OBRES DE DIVULGACIÓ

S'han publicat un total de 3 obres de divulgació.

MATERIALS DOCENTS I LLIBRES DE PRÀCTIQUES

Trobem els materials publicats per la UOC com a material docent per als seus alumnes (19).

MONOGRAFIES

S'han publicat un total de 18 monografies, de les quals 1 s'ha publicat en català. Trobem també la publicació d'1 tesi doctoral en microfitxes.

ARTICLES A REVISTES

Dintre d'aquest període, han aparegut 31 articles publicats al si de les següents revistes jurídiques: *Revista de Instituciones Europeas*, *Revista de Estudios Europeos*, *Revista de Administración Pública*, *Revista Española de Derecho constitucional* y *Civitas: Revista española de Derecho administrativo*.

2.6.15.2. Per universitats (monografies)

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Monografies, 9 de 5 professors

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Monografies, 4 de 4 professors

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Monografies, 2 de 2 professors

UNIVERSITAT DE GIRONA

Monografies, 3 de 2 professors

UNIVERSITAT DE LLEIDA

Monografies, 0

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Monografies, 0

2.6.15.3. Per temes

Pel que fa als temes més tractats són: institucions comunitàries, polítiques comunitàries, drets fonamentals, dret processal comunitari i teoria de les normes comunitàries.

2.7. Congressos i simposis organitzats que tenen finançament específic extern

TAULA 1

Universitat de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Subvenció (MEC) (en pessetes)</i>
Història del dret	750.000
	400.000
	500.000
	800.000
	850.000
	700.000
Dret civil	400.000
Dret penal	100.000
	300.000
	400.000
Dret constitucional	500.000
Filosofia del dret, moral i política	100.000

TAULA 2

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Subvenció (MEC) (en pessetes)</i>
Filosofia del dret, moral i política	600.000
	600.000
	300.000
	800.000
	500.000
Dret constitucional	750.000
Dret administratiu	1.000.000
Dret internacional públic	800.000
Dret eclesiàstic de l'Estat	900.000
	600.000
Dret civil	650.000
Dret penal	900.000
Dret del treball i la seguretat social	700.000
	500.000

TAULA 3

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Subvenció (MEC) (en pessetes)</i>
Història del dret	1.000.000
Dret del treball i la seguretat social	500.000
Història del dret	600.000
Dret constitucional	700.000
Dret del treball i la seguretat social	750.000
Dret constitucional	500.000
Dret	400.000

TAULA 4

Universitat de Girona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Subvenció (MEC) (en pessetes)</i>
Dret del treball	300.000

2.8. Entitats que financen la recerca

TAULA 1

Universitat de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament³⁷</i>
Àrea de dret administratiu	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A i B — Administració local: C — Altres: A
Àrea de dret civil	— Administració de l'Estat: A i B — Administració autonòmica: C — Empreses privades: C — Organismes i institucions: C
Àrea de dret constitucional	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A
Àrea de filosofia del dret, moral i política	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: B
Àrea de dret financer i tributari	— Administració de l'Estat: A

37. A (Projectes de recerca sol·licitats i concedits); B (Petició d'infraestructures sol·licitades i concedides); C (Contractes/convenis sol·licitats i concedits).

TAULA 1 (Continuació)

Universitat de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament</i>
Àrea d'història del dret i de les institucions	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A — Altres (no consta el tipus de finançament)
Àrea de dret internacional privat	— Unió Europea: C — Administració de l'Estat: A i B — Empresa privada: C
Àrea de dret internacional públic i relacions internacionals	— Unió Europea: A, B i C — Consell d'Europa: A — Administració de l'Estat: A i B — Administració autonòmica: A, B i C — Administració local: C
Àrea de dret mercantil	— Administració de l'Estat: A
Àrea de dret penal	— Administració de l'Estat: A i B
Àrea de dret processal	— Administració de l'Estat
Àrea de dret romà	— Administració autonòmica (no consta el tipus de finançament)
Àrea de dret del treball i la seguretat social	— Administració de l'Estat: A

TAULA 2

Universitat Autònoma de Barcelona³⁸

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament</i>
Àrea d'història del dret i de les institucions	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A
Àrea de dret administratiu	— Administració de l'Estat: A i B — Administració autonòmica: A
Àrea de dret civil	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A i B
Àrea de dret constitucional	— Unió Europea: A — Administració de l'Estat: A
Àrea de filosofia del dret, moral i política	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A
Àrea d'història del dret i de les institucions	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A i B
Àrea de dret internacional privat	— Unió Europea: A — Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: B
Àrea de dret internacional públic i relacions internacionals	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A i B

TAULA 2 (Continuació)

Universitat Autònoma de Barcelona

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament</i>
Àrea de dret mercantil	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A i B
Àrea de dret penal	— Administració de l'Estat: A
Àrea de dret del treball i la seguretat social	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: B
Dret	— Administració autonòmica: B
Biblioteca de ciències socials	— Administració autonòmica: B
Departament de ciència política i dret públic	— Administració autonòmica: B
Departament de dret privat	— Administració autonòmica: B
Departament de dret públic i ciències historicojurídiques	— Administració autonòmica: B

TAULA 3

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament</i>
Àrea de dret administratiu	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A
Àrea de dret civil	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A
Àrea de dret constitucional	— Congrés dels Diputats: A — Administració autonòmica: A — Entitats privades: A
Àrea de filosofia del dret, moral i política	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A — Administració autonòmica: B — Universitats estrangeres: A
Àrea d'història del dret i de les institucions	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A — Entitats públiques i privades
Àrea de dret internacional privat	— Administració autonòmica: A
Àrea de dret internacional públic i relacions internacionals	— Administració autonòmica: B
Àrea de dret mercantil	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: B — Administració autonòmica: A
Àrea de dret penal	— Unió Europea: A — Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A

TAULA 3 (Continuació)

Universitat Pompeu Fabra

<i>Àrea de coneixement</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament</i>
Àrea de dret processal	— Administració de l'Estat: A
Àrea de dret romà	— Administració de l'Estat: A
Àrea de dret del treball i la seguretat social	— Administració de l'Estat: A
Departament de dret	— Administració autonòmica: B — Entitats públiques i privades: C

TAULA 4

Universitat de Girona

<i>Àrea de coneixement o unitat organitzativa</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament</i>
Àrea de dret administratiu	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A
Àrea de dret civil	— Administració autonòmica: A i B
Departament de dret privat	— Entitats públiques: C
	— Entitats privades: C
Facultat de Dret	— Administració autonòmica: B

TAULA 5

Universitat de Lleida

<i>Departament</i>	<i>Entitats financeres externes i tipus de finançament</i>
Dret públic	— Administració de l'Estat: A — Entitats públiques: C — Entitats privades: A
Dret privat	— Administració de l'Estat: A — Administració autonòmica: A — Entitats públiques: C — Entitats privades: C

3. Valoracions generals i conclusions

3.1. Valoracions generals: sentit i caràcter de la investigació jurídica

3.1.1. *Primera valoració*

Com s'ha dit a la introducció, el dret pot ésser objecte d'estudi des de disciplines com la història o la sociologia. També es pot reflexionar sobre el dret adoptant un punt de vista moral o fer crítica política de les normes vigents o del sistema jurídic en el seu conjunt. El dret és, així doncs, matèria per filosofar.

Tot aquest conjunt d'activitats intel·lectuals constitueixen en elles mateixes altres facetes de la investigació sobre el dret i adopten, respecte del material jurídic positiu, un punt de vista que podria denominar-se «extern». Es tracta d'un punt de vista extern perquè la subjecció a la llei positiva vigent en el moment en què es realitza la investigació no és un dels pressupòsits indispensables d'aquesta. L'historiador, el sociòleg o el filòsof poden qüestionar o ignorar el contingut de les normes jurídiques en vigor.

El gruix d'allò que tradicionalment s'ha considerat com a investigació jurídica es realitza des d'un punt de vista que caldria denominar, en oposició, «intern». La perspectiva interna pot delimitar-se assenyalant quins són els tipus d'arguments que resulten admissibles quan s'adopta aquest punt de vista i quins tipus de raons resten, contràriament, excloses.

Així, dintre del debat sobre el dret que es desenvolupa durant el procés legislatiu, es poden utilitzar amb absoluta llibertat arguments de caràcter moral, arguments relatius als valors compartits per la comunitat o arguments pragmàtics. Aquests tipus d'arguments no estan absolutament exclosos, però solament poden ésser utilitzats d'una forma molt restringida per part dels juristes que discuteixen sobre el dret des del punt de vista intern. Els arguments característics des del punt de vista intern són el que es basen en el contingut del dret positiu, en els cànons interpretatius admesos en el sistema jurídic de què es tracti, en l'analogia, en la doctrina jurídica, en la jurisprudència o en el precedent. Aquests no són, tanmateix, els únics arguments que poden ésser utilitzats. També hi tenen un paper important els de tipus empíric, les màximes de l'experiència admeses pel sentit comú o els tòpics consolidats dintre de la tradició jurídica.

La tasca dels juristes teòrics que treballen des del punt de vista intern pot caracteritzar-se perfectament com una tasca d'elaboració d'arguments. L'objectiu dels juristes teòrics no consisteix en explicar per mitjà de teories o en exposar raonaments exclusivament lògics des de premisses axiomàtiques, sinó en desenvolupar línies d'argumentació i fonamentar-les.

Descobrir i elaborar raonaments que siguin rigorosos, imparcials i convincents és una tasca que si es realitza sota determinades restriccions, pot denominar-se amb propietat *investigació*. Així, l'activitat argumentadora pot considerar-se *investigació* si l'exposició i publicació de les línies d'argumentació es fa dintre del context d'un debat que estigui obert a tots els especialistes de la matèria de què es tracta. D'aquesta manera, l'acceptació d'un argument o conjunt d'arguments com a vàlid serà potencialment sotmesa als criteris de rigor més exigents.

La investigació sobre el dret, feta des del punt de vista intern, s'ha de situar dins l'àmbit de l'aplicació del dret per entendre el seu sentit i la seva funció. La seva justificació i utilitat provindrà de la seva contribució, perquè les decisions que s'adoptin en l'aplicació del dret siguin justes i no trenquin la seguretat jurídica: de la seva contribució, d'aquesta manera, al funcionament legítim de l'Estat de dret.

El compromís de la investigació jurídica amb la justícia porta al primer pla la qüestió de si és possible adoptar una perspectiva crítica sense abandonar el punt de vista intern, donat que resulta difícil veure des d'on es pot exercir la crítica sense traspassar els límits fixats a l'ús d'arguments

que imposa aquesta perspectiva. No obstant això, els sistemes jurídics dels estats de dret contemporanis tenen algunes característiques (com la incorporació de principis de contingut moral a les seves constitucions) que permeten al dret, per dir-ho així, saltar per sobre la seva pròpia ombra i exercir la crítica del dret des de dintre del propi dret.

3.1.2. Segona valoració

Una vegada examinats els resultats de la recerca resulta que, de manera diferent a la tradicional, avui en dia una part de la investigació que realitzen els especialistes en les diverses branques del dret positiu s'ha desplaçat des de l'àmbit de l'aplicació del dret fins a l'àmbit de creació legislativa d'aquest. Aquesta tendència es comença a veure també a Catalunya i, així, les publicacions i els projectes posen de manifest que una bona porció de la investigació que realitzen els juristes positius té com a objecte qüestions relatives a allò que Kelsen va batejar com a *política jurídica*, és a dir, qüestions sobre de quina manera han de ser fetes les lleis.

Aquest desplaçament comporta un canvi de perspectiva d'aquest segment de la investigació, des del punt de vista intern fins al punt de vista extern; donat que si la tasca investigadora s'inserix dins el procés de creació legislativa, llavors no estarà subjecta a les restriccions a l'ús d'arguments que imposa el punt de vista intern. L'investigador pot utilitzar arguments pragmàtics, morals o polítics amb la mateixa llibertat que el propi legislador.

Malgrat tot, aquesta transformació no canvia essencialment l'estatut epistemològic de la investigació jurídica. També en aquest supòsit es tracta d'una tasca de recerca, elaboració i desenvolupament d'argumentacions i no pas d'una tasca explicativa de tipus científic o deductiva de tipus lògic.

Es podrien apuntar diverses causes d'aquesta innovació, però aquí interessa posar en relleu el fet de l'existència d'àmbits de la realitat actual que precisen de regulació jurídica i que, a la vegada, plantegen qüestions que posen en dubte els propis pressupòsits del dret i del saber jurídic. Així, per exemple, els dubtes que generen la crisi ecològica, els avenços de la biomedicina o la creació d'una realitat virtual posen en qüestió coses com la concepció moderna de la vida humana, la delimitació de la responsabilitat dels propis actes o la noció de temps i espai implícita en el dret.

3.2. Conclusions

3.2.1. Primera conclusió

Quant als estudis de doctorat, la informació que ha estat possible localitzar es refereix a dades estadístiques extretes de les universitats catalanes referides al nombre d'estudiants matriculats en els cursos de doctorat, al nombre i títol de tesis defensades i al nombre de programes de doctorat.

En aquesta informació, no consten dades oficials sobre els projectes de tesi inscrits, un cop s'ha obtingut la suficiència investigadora, després d'obtenir els crèdits necessaris. En aquest sentit, les estadístiques publicades assenyalen que «només són tractats els alumnes matriculats a programes conduents a l'obtenció dels 32 crèdits que marca el decret que regula els estudis de doctorat».

La manca d'un registre d'inscripcions de projectes de tesi impedeix determinar el període de realització d'aquestes. No podem saber quant de temps s'ha trigat a elaborar una tesi concreta des de la seva inscripció ni establir mitjans per àrees de coneixement, departaments o universitats. La manca d'aquest tipus de registre fa que tampoc es pugui establir a quin programa de doctorat cor-

responen les tesis llegides. És a dir, disposem de dades relatives a la quantitat de tesis que s'han llegit als diversos departaments i/o àrees de coneixement de les universitats catalanes durant el període estudiat i disposem també de dades sobre els programes de doctorat que s'han impartit, però no podem determinar quantes de les tesis llegides han estat elaborades per estudiants dels programes de doctorat impartits durant el període estudiat.

Disposar d'un registre que fes possible accedir als títols de les tesis inscrites seria de gran utilitat, no tan sols a l'efecte d'elaborar les dades estadístiques a les quals ens referíem abans (dades molt importants a l'hora de determinar, per exemple, si la durada de les beques predoctorals és o no és realista), sinó també amb l'objectiu d'optimitzar l'esforç investigador que requereix la realització d'una tesi doctoral. A més, si els investigadors disposessin d'un registre d'aquestes característiques d'abast català, o millor espanyol, es podrien evitar duplicacions en els temes de tesi i, d'altra banda, els doctorants podrien establir contactes amb companys d'altres universitats que estiguessin treballant en temes que fossin d'interès per a la seva pròpia investigació.

Pel que fa als programes de doctorat, sembla que s'està donant un procés de concentració: es tendeixen a elaborar programes en els quals estan implicades diverses àrees de coneixement o departaments o, àdhuc, programes de doctorat en dret amb diverses opcions d'especialització. No estem en condicions de fer cap valoració sobre l'adequació, l'actualitat o la pertinència dels continguts dels programes, perquè les dades de què disposem es refereixen només als títols dels programes i aquests generalment es limiten a reproduir el nom de l'àrea responsable o consisteixen en una denominació genèrica anàloga.

En relació al grau de concentració geogràfica, de les dades obtingudes resulta clar que el «centre de gravetat» dels estudis de doctorat, tant pel que fa als programes i al nombre d'estudiants, com pel que fa a les tesis llegides, se situa a les universitats de Barcelona, encara que les altres universitats catalanes han fet un esforç notable per posar en marxa programes de doctorat propis.

3.2.2. *Segona conclusió*

Pel que fa a les beques de recerca, la valoració global d'aquest apartat porta a les següents conclusions.

Com resulta habitual en tots els apartats d'aquest report, s'ha de fer constar que la informació no és completa, ja que s'ha utilitzat només la proporcionada per universitats, no per grups de recerca als quals en les últimes convocatòries s'atribueixen les beques, tant per part del Ministeri d'Educació i Cultura (FPI) com per part de la Generalitat de Catalunya (FI-FIAP, CIRIT).

Si analitzem els resultats respecte de les universitats a les quals s'atribueix un nombre més important, cal fer palès que les universitats de Barcelona n'obtenen el major nombre, mentre que les universitats de Lleida, de Girona i la Rovira i Virgili són pràcticament marginals. De les dades que figuren en el report, es dedueix que existeix una alta concentració en la UB i en la UAB. S'ha de destacar, durant el període estudiat, l'alta concentració en la UPF que, essent una universitat de nova creació, resulta més afavorida i presenta millors resultats que altres, també de nova creació, com les de Lleida, Girona i la Rovira i Virgili, les beques de formació de les quals són pràcticament insignificants. La relació entre beques i projectes d'investigació explica els resultats que es desprenen de les dades, ja que les universitats citades tenen pocs projectes, tal com es posa en relleu en la conclusió tercera.

Si analitzem les àrees de coneixement a les quals s'atribueixen més becaris, arribem a la conclusió que són molt diferents i no es corresponen en quasi totes les universitats catalanes. Així, si bé dret administratiu té becaris en quasi totes les universitats, altres com dret processal solament en té a la UB i a la UAB, essent també de remarcar que en aquesta àrea no hi ha cap projecte de recerca finançat, la qual cosa resulta una anomalia si es té en compte que, en les darreres convo-

catòries, cal que el grup a qui s'atribueix un becari justifiqui aquests tipus de projectes. Possiblement aquesta situació hagi canviat darrerament, però caldrà esperar un nou estudi de les característiques d'aquest per obtenir resultats més reals.

Algunes beques estan dirigides directament a la recerca, com les convocades per l'IEA. Això fa que es tradueixi en un notable nombre de publicacions en l'àrea del dret públic de Catalunya, en matèria de comunitats autònomes. Altres beques estan destinades fonamentalment a la formació professional del becari i no tenen incidència en les universitats, com succeeix amb les convocades per La Caixa.

Si examinem la correlació de becaris en les àrees de coneixement en les quals s'insereixen i segons el nombre de professors de l'àrea, podem arribar a conclusions notables. Així, algunes àrees, com dret administratiu a la UB, presenten una correlació que sembla correcta, mentre que d'altres, com dret processal especialment a la UB, tenen un nombre sorprenentment elevat de becaris en relació al de professorat. Si creuem les dades facilitades, es pot comprovar que a la UPF existeix un nombre molt elevat de becaris si el relacionem amb el de professors. D'aquí podria deduir-se que en algunes àrees i en algunes universitats s'utilitza la figura del becari com a substitut de l'ensenyant.

El finançament de les beques de recerca és públic de manera quasi exclusiva. Com ja s'ha dit, certes beques no tenen cap incidència en les facultats.

3.2.3. *Tercera conclusió*

Quant als centres i grups de recerca, el primer que s'ha de destacar és que aquest informe s'ha elaborat a partir de dades incompletes i desiguals que fan difícil una valoració vàlida de la recerca a les universitats catalanes. Sembla que consten tots els grups de recerca existents, però a partir d'aquí la informació és incompleta.

Per regla general, els grups es vinculen a l'àrea de coneixement del director. Això planteja dos tipus de problemes: quan es tracta de grups interdisciplinaris no hi ha constància de quines són les altres àrees que formen part del grup, la qual cosa pot produir disfuncions. El mateix passa amb els projectes: de vegades, només consten com a projectes d'un grup els que estan dirigits pel director del grup. Això fa que no tinguem constància dels projectes dirigits per altres membres del grup, cosa bastant freqüent sobretot si es tracta de grups interdisciplinaris. La informació sobre finançament també és incompleta.

Aquest període ha significat un espectacular augment dels grups de dret dedicats a la recerca, la qual, aparentment, deixa de ser individual per passar a estar integrada per grups més o menys consolidats. Malgrat això, no sembla que la recerca es faci en àmbits més amplis que el grup concret que ha obtingut el finançament del projecte. Les dades de què disposem mostren com una tendència marcada que els grups de recerca estiguin integrats per membres d'una mateixa àrea de coneixement. És més, és freqüent que dins d'una mateixa àrea hi hagi diferents grups de recerca, consolidats o no. Hi ha pocs grups interdisciplinaris i, encara menys, interuniversitaris. Tanmateix, l'anàlisi dels resultats de la recerca, que s'obté del tractament de les publicacions, continua mostrant una forta presència de publicacions de caràcter individual, si bé es pot detectar un increment de les obres col·lectives en àmbits molt concrets.

L'augment dels grups no significa, però, que existeixi una institucionalització de la recerca; hi ha pocs instituts dedicats a la recerca jurídica, per no dir que no n'hi ha cap. En aquest sentit, potser podria afirmar-se que la creació de grups respon al sistema de finançament, és a dir, es crea el grup per obtenir el finançament i no pas al contrari. La manca de relacions que s'ha fet palesa en l'anterior conclusió podria considerar-se també una conseqüència de l'escassa institucionalització. Aquesta escassa institucionalització de la recerca en dret a Catalunya contribueix, segurament, a la seva feble visibilitat social, així com a la dificultat en l'establiment de relacions estables

amb instituts estrangers. La dèbil institucionalització suposa també una manca de recursos humans especialitzats en tasques de suport a la recerca —enginyers de recerca, documentalistes, informàtics—, la qual cosa significa que els investigadors professors han de realitzar tasques que no tenen directament contingut investigador; així mateix, aquesta manca suposa unes restriccions espacials notables, dificulta la constitució real i efectiva d'equips i n'obstaculitza el caràcter interdisciplinari.

Respecte dels centres de recerca, s'ha constatat l'existència de 7, la informació dels quals és totalment insuficient per fer qualsevol mena de valoració. Els investigadors que integren el centre només consten en el Centre d'Estudis sobre la Pau i el Desarmament. Pel que fa als projectes, sols consta que en tinguin el Centre d'Estudis de Drets Humans (UAB) i el Centre d'Estudis sobre la Pau i el Desarmament. La resta no consta. Per tant, no es pot fer una valoració global dels centres de recerca.

Quant als grups de recerca consolidats, consta que a les universitats catalanes n'hi ha 10 que en el període estudiat han desenvolupat 49 projectes de recerca, amb una dotació de 99.395.000 pessetes; malgrat això, no consta el finançament d'alguns projectes, anomalia que es repeteix a totes les universitats. El nombre de membres dels grups és petit a la UB i més gran a la UPF, la qual cosa significa una diferència essencial entre les universitats. Per àrees de coneixement, filosofia del dret té 3 grups, dret administratiu i dret civil 2 i dret internacional privat, història del dret i dret penal 1.

Al marge dels grups consolidats per la Generalitat, consten altres grups de recerca que han desenvolupat 25 projectes. Pel que fa als membres dels grups, aquí s'inverteix la tendència apuntada en el cas dels grups de recerca consolidats, en què el nombre de membres més alt correspon a la UB. Dels grups, 3 són interdisciplinaris i 3 interuniversitaris.

Tant els grups consolidats com els altres es concentren a les universitats de Barcelona, a les quals també corresponen la majoria dels projectes de recerca. Només consten 4 projectes de la Universitat de Girona i 4 de la Universitat de Lleida.

Respecte d'altres projectes de recerca, hem considerat que havíem de recollir tots els que consten en les dades que tenim al nostre abast, tant els que corresponen a grups consolidats com els que corresponen a altres grups, encara que no tinguin reconeixement formal. Els projectes atribuïts a grups de recerca consolidats o no-consolidats són 74, en canvi els projectes que han desenvolupat les universitats catalanes són 110. El nombre total de projectes sembla força correcte, però la distribució és desigual. Cal destacar 1 sol projecte a les àrees de dret romà i dret processal, i l'àrea de dret eclesiàstic que no ha desenvolupat cap projecte en aquest període. La majoria corresponen a les universitats de Barcelona i dels 110 projectes, només 4 corresponen a la Universitat de Girona i 4 a la Universitat de Lleida. S'ha de tenir en compte que la important mobilitat de professors que s'ha produït durant aquest període fa que alguns projectes estiguin atribuïts a universitats diferents de les de destí actual del director i de molts membres del projecte. La recerca és realitzada quasi exclusivament per professors universitaris. No hi ha investigadors sense docència.

Tal com es desprèn de les dades, s'ha de fer constar que les xarxes temàtiques són un recurs escassament utilitzat en l'àmbit de les ciències jurídiques. Cal fer constar, a més, que aquestes xarxes solament operen amb grups d'altres universitats espanyoles.

3.2.4. *Quarta conclusió*

A banda dels recursos provinents del finançament dels grups i projectes de recerca, les universitats disposen de beques d'infraestructura de suport a la recerca. Aquestes beques es concedeixen a destinataris diferents, en general a les universitats grans. Les sol·liciten àrees de coneixement o departaments —moltes vegades coincideixen—; en canvi, a les universitats petites normalment es concedeixen a facultats o departaments que agrupen diverses àrees de coneixement.

El destí d'aquests recursos només consta pel que fa referència a la UB i a la Facultat de Dret de la UdG. En general, es destinen a fons bibliogràfic i material informàtic.

Pel que fa a les biblioteques, cal dir que la biblioteca jurídica amb més volums és la del Col·legi d'Advocats de Barcelona, el nombre més gran de revistes actualitzades correspon a la biblioteca de la UB i la que té més bases de dades és la de la UPF. No consten les dades relatives a personal de biblioteca de cap de les universitats, com tampoc consten dades relatives a les tendències en l'adquisició de llibres, és a dir, si es compren més llibres relacionats amb problemes professionals o més llibres destinats a la recerca.

Pel que fa a les revistes, sembla que es produeixen moltes repeticions de subscripcions innecessàries. Les revistes bàsiques han d'estar a totes les universitats, però en moltes revistes tant el nivell de consulta com els mitjans de què es disposa actualment —sobretot la facilitat de consulta de catàlegs i la facilitat de transmissió de documents— permetrien distribuir les subscripcions entre diferents biblioteques amb el consegüent estalvi i racionalització de recursos.

3.2.5. *Cinquena conclusió*

Pel que fa al personal de recerca, no consten dades que n'hi hagi i a més cal posar en relleu que, de les informacions que tenen els membres de la comissió que ha elaborat aquest informe, no existeixen infraestructures útils a les universitats que ajudin al plantejament i petició de projectes, si s'exceptua la UPF.

3.2.6. *Sisena conclusió*

El grau d'internacionalització de la investigació no sembla suficientment elevat si ens fixem en les dades relatives a les accions concertades i a la participació d'equips catalans en projectes d'investigació o en xarxes europees. Les investigacions on apareixen vinculats juristes catalans amb juristes estrangers són insuficients, tant si prenem com a punt de referència el nombre d'investigadors que existeix a Catalunya, com si prenem com a punt de referència els equips d'investigació existents. Donada la inserció d'Espanya a la Unió Europea i tenint en compte la dinàmica globalitzadora, les investigacions catalanes, aparentment, no semblen estar suficientment integrades amb les que es porten a terme en altres països. L'envergadura i la complexitat dels projectes europeus han posat en relleu la necessitat de personal especialitzat en el suport i la gestió de la recerca.

No obstant això, aquesta afirmació ha de ser matisada, perquè les dades estadístiques de què disposem no reflecteixen el panorama complet de la internacionalització de la investigació jurídica a Catalunya. No tenim dades sobre participació de juristes catalans en programes d'investigació europeus dirigits per professors d'universitats no-catalanes. S'hauria de tenir en compte, també, per exemple, tot el teixit de relacions informals, les estades de doctorants catalans a centres de l'estranger o els contactes entre investigadors que es fan sota la cobertura financera dels programes Erasmus o similars. En conseqüència, el nivell de contacte dels juristes catalans amb els investigadors i amb la investigació que es realitza a l'estranger és probablement molt superior del que s'esdevé en les relacions formalitzades i consignades estadísticament.

3.2.7. *Setena conclusió*

Pel que fa als resultats de la recerca, la valoració global d'aquest apartat porta a les següents conclusions, segons les diferents àrees de coneixement.

3.2.7.1. Àrea de dret administratiu

Les publicacions de l'àrea de dret administratiu en aquest període corresponen a matèries força tradicionals: organització territorial de l'Estat, potestat sancionadora de l'Administració, dret públic de l'economia, urbanisme; si bé s'ha de fer constar que el tractament d'aquestes presenta una certa renovació, ja que s'ha operat partint de les bases constitucionals. De fet, la Constitució, la creació de les comunitats autònomes, la incorporació a la Comunitat Europea (1986) i la Llei de bases de règim local (1985) han provocat la necessitat de revisar l'instrumentari conceptual, replantejar algunes institucions i adequar la intervenció pública als nous requeriments derivats dels canvis indicats.

Les aportacions en relació a l'anàlisi dels problemes plantejats per l'aparició de les comunitats autònomes i la configuració constitucional dels ens locals destaquen des d'un punt de vista quantitatiu i qualitatiu i són notables —algunes constitueixen obres de referència obligada—. Destaquen també les aportacions en el camp del dret públic de l'economia. Com a matèria nova apareix l'anàlisi dels drets lingüístics i l'estudi de la intervenció administrativa en el medi ambient. Dues de les qüestions que són objecte de debat doctrinal en aquest període —la irrupció de les denominades *administracions independents* i la *fugida* del dret administratiu— compten amb algunes aportacions.

S'ha de destacar la participació en publicacions estrangeres que s'inicia precisament en aquest període, segurament com a conseqüència dels canvis institucionals esmentats.

L'aparició de la nova Llei de règim jurídic i procediment administratiu ha provocat un renovat interès sobre els temes més clàssics de la part general (acte, procediment, justícia administrativa, responsabilitat), però això no s'ha desenvolupat com hauria estat d'esperar —amb alguna excepció— i les publicacions tenen bàsicament un caràcter divulgador.

3.2.7.2. Àrea de dret civil

Les publicacions de l'àrea de dret civil en aquest període corresponen a les matèries que han tingut més tradició i pes doctrinal a la universitat espanyola. Es tracta dels temes corresponents a obligacions i contractes, però, preferentment, obligacions. Existeixen també notables aportacions en l'àmbit del dret de família i molt especialment en relació a la filiació, però no es tracta de matèries novedoses.

Certament, la producció legislativa de la Generalitat de Catalunya en dret civil ha obert aquest camp a nous treballs d'investigació, els quals, fins al desenvolupament d'aquest dret, no havien tingut cap incentiu per fer-ho. En aquest camp, destaca el nombre de treballs acumulats en els darrers anys del període analitzat. Destaca també la dedicació dels professors de l'àrea a la història del dret civil català, especialment en treballs sobre codificació civil i estudis sobre jurisprudència catalana històrica i autors catalans del segle XIX i principis del segle XX.

La creació de les autonomies i l'atribució de competències en matèria civil a Catalunya han propiciat alguns treballs sobre el significat d'aquesta competència i sobre atribucions del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Però no s'han desenvolupat com hauria estat d'esperar treballs sobre dret de la persona en la vessant dels drets fonamentals, malgrat les excepcions de rigor. Això resulta més sorprenent si tenim en compte que les línies de recerca dels projectes finançats es refereixen a aquesta temàtica.

3.2.7.3. Àrea de dret constitucional

La matèria objecte d'aquesta àrea és en ella mateixa nova, la qual cosa ha marcat profundament l'agenda de recerca i les publicacions. En aquest sentit, cal fer esment al caràcter innovador

de la metodologia utilitzada i del tractament dels temes. Així, si bé aquests són els propis i característics de la disciplina —drets i llibertats, relacions entre poders i estructura territorial de l'Estat—, la situació es planteja com a específica donada la manca de tradició i el canvi estructural que suposa la irrupció de la Constitució de 1978 i el seu desenvolupament posterior.

Els temes que són objecte de les publicacions en aquesta àrea s'han centrat en l'anàlisi de la problemàtica derivada de la creació de les comunitats autònomes, l'efectivitat i tutela dels drets i llibertats i la justícia constitucional; si bé les aportacions més notables —algunes constitueixen obres de referència obligada— se centren en el primer àmbit que ha concentrat també el gruix de les publicacions. Finalment cal destacar que els temes vinculats a la integració europea es van incorporant progressivament al ventall de qüestions que són objecte de recerca, amb un tractament que posa de manifest el procés de transformació de la Comunitat Europea i del seu dret.

3.2.7.4. Àrea de dret eclesiàstic de l'Estat

Les publicacions d'investigadors catalans que pertanyen a aquesta àrea posen especial atenció als efectes civils del dret matrimonial canònic, als drets fonamentals de llibertat religiosa, objectió de consciència i llibertat d'ensenyança i a la regulació estatal de les entitats religioses.

3.2.7.5. Àrea de dret financer i tributari

Les publicacions d'aquesta àrea en aquest període corresponen a les matèries més tradicionals en aquest àmbit. Es tracta de temes corresponents al dret tributari, relació jurídica tributària i diferents tipus de tributs. En aquest últim àmbit, cal indicar que una part molt significativa de les publicacions estan orientades a la presentació de les innovacions legislatives que se succeeixen en el temps. Cal destacar, però, algunes aportacions en relació a temes relatius al finançament de les diferents entitats territorials, tema de gran actualitat i que constitueix un dels aspectes centrals del desenvolupament de l'Estat autonòmic.

3.2.7.6. Àrea d'història del dret

En l'àmbit de la història del dret, destaquen les aportacions del grup de la Universitat de Barcelona que, en una línia tradicional i sobre la base de la història del dret entesa en un sentit global, ofereix un nombre de publicacions relacionades amb els projectes de recerca finançats que han obtingut en el període. La història del dret català és estudiada en aquesta metodologia com una part del sistema europeu del *ius commune* i en aquest sentit estan orientats els treballs de recerca publicats.

Les altres línies d'investigació es refereixen a la història més recent, és a dir, a la del segle XIX, relacionada amb treballs d'investigació sobre codificació en general i sobre el significat i la influència de diferents escoles del pensament jurídic europeu en els juristes espanyols del segle passat i de principis d'aquest segle.

Com ja s'ha remarcat en els apartats corresponents, resulta sorprenent la dedicació a la història del dret civil català per part de professors de l'àrea de dret civil.

La recerca i les publicacions que se'n deriven se centren en aquest període entorn de dos grups de dues universitats catalanes (Universitat de Barcelona i Universitat Autònoma de Barcelona), que són els que compten amb més publicacions en revistes nacionals i internacionals de prestigi.

3.2.7.7. Àrea de dret internacional públic

Durant la dècada dels noranta, s'ha produït un canvi transcendental com ha estat la fi de la política de blocs, que ha provocat la necessitat de definir un nou ordre internacional. També durant aquesta dècada s'ha celebrat el cinquantè aniversari del naixement de les Nacions Unides. En aquest context, els investigadors catalans han dedicat una atenció especial al tema del paper i la reforma de l'ONU, als mecanismes de protecció dels drets fonamentals i a les diverses crisis que s'han produït en les relacions internacionals durant aquests anys.

3.2.7.8. Àrea de dret internacional privat

Les publicacions dels professors d'aquesta àrea s'han centrat en els seus temes de recerca habitual, com són els imposats per l'anàlisi de les normes de conflicte del Codi civil, donada la important reforma que aquest va patir en aquest tema a l'inici del període analitzat. També és notable l'activitat en temes relacionats amb el comerç internacional, àmbit en el qual s'han publicat algunes monografies importants.

S'ha de destacar també la dedicació a l'estudi del dret de conflictes interregionals, aguditzat per l'assumpció de competències legislatives en matèria civil per determinades comunitats autònomes, entre elles, la catalana.

En aquesta àrea és notable la participació en publicacions estrangeres de prestigi; si bé existeixen dades poc explicatives, resulta notable la participació d'un professor en congressos i activitats internacionals, que deriven en publicacions en capítols de llibres i articles a revistes.

3.2.7.9. Àrea de dret mercantil

En el període que ara s'examina, s'ha produït una important renovació de l'ordenament jurídic mercantil la qual, com no podia ser d'una altra manera, no ha estat aliena a la investigació de les corresponents àrees de coneixement de les universitats catalanes. En la línia dels treballs més clàssics de la doctrina mercantil, ha merescut una atenció central en aquests temps el dret de societats. Les preocupacions per la configuració orgànica de l'estructura corporativa de les societats de capital en aquells treballs han estat desplaçades ara per una major consideració de la seva estructura financera i, en aquesta i de forma particular, de la funció que en aquesta estructura respon al capital, així com per un detingut examen de les modificacions que en major o menor mesura afecten a aquesta estructura. No ha faltat sensibilitat en relació als últims desenvolupaments que s'han produït en aquest àmbit, tant pel que fa a la reforma del règim de la societat de responsabilitat limitada, per realitzar una revisió tant de caràcter tipològic com estructural del règim de les societats de capital, com pel que fa a la reflexió que s'està produint sobre el govern de les societats, atorgant a aquesta una rellevància específica a la posició dels administradors.

Tampoc ha passat desapercebut en aquest context el debat sobre la reforma del dret de la insolvència, articulada en una proposta d'avantprojecte, amb una consideració d'aspectes que concerneixen més a política que a tècnica jurídica. En el dret dels títols valors han preocupat tant qüestions de caràcter general, que afecten a la seva conformació com a categoria sistemàtica en el dret mercantil, com aspectes particulars principalment referits a la seva força executiva. El dret de la contractació mercantil ha estat objecte d'aproximacions preocupades per l'efecte que les noves formes de contractació poden tenir sobre la posició dels qui contracten, trobant-se a faltar de forma general una consideració més detinguda d'aspectes particulars d'aquesta contractació.

Cal destacar, finalment, l'important esforç investigador que pot apreciar-se en l'àmbit del dret dels béns immaterials i de la competència. En el primer cas, amb una específica atenció al dret dels signes distintius, sense perdre de vista, d'altra banda, la repercussió que les noves tecnologies poden tenir sobre la protecció i l'explotació dels drets sobre els béns immaterials. En el segon cas, amb una particular consideració a la competència deslleial i als desenvolupaments que en aquest àmbit poden apreciar-se en la nova regulació del comerç minorista, oferint elaborats paràmetres de valoració del marc normatiu, amb una específica atenció al dret comparat i a la jurisprudència.

3.2.7.10. Àrea de dret penal

Les publicacions aparegudes en matèria de dret penal durant aquest període s'han de valorar positivament, en el sentit que les publicacions són força nombroses, tant els articles com les monografies. Pel que fa als temes tractats, hi ha un equilibri entre les publicacions de part general i part especial. S'ha de tenir en compte que l'aprovació al 1995 d'un Codi penal nou ha comportat que l'atenció dels investigadors es dirigeixi d'una manera molt especial al nou text legal.

3.2.7.11. Àrea de dret processal

Les línies d'investigació de les universitats catalanes dintre del període comprès entre 1990 i 1997 segueixen amb fidelitat la tradició històrica del dret processal espanyol. En aquest sentit, existeix un clar predomini dels estudis realitzats en matèria processal civil respecte dels desenvolupats en l'àmbit processal penal.

Si ens centrem dintre del terreny civil, si bé encara sorgeixen algunes obres que tracten temes clàssics, l'atenció s'ha decantat, de manera aclaparadora, cap a les matèries que gaudeixen d'un més gran contingut pràctic. Així, les mesures cautelars i l'execució s'han convertit en l'objecte d'investigació predilecta dels processalistes de les universitats de Catalunya. Si als dos temes mencionats se'ls afegeix una sèrie de treballs elaborats en matèria de prova, haurem sintetitzat les grans línies preses per la doctrina processal que estem analitzant.

Pel que fa al processal penal, a causa de l'escassetat d'obres es fa molt complicat, per no dir impossible, destacar una tendència per sobre les altres. Com a màxim, pot assenyalar-se que els principals temes que han preocupat els autors han estat la protecció de la víctima i l'acusació al judici penal, seguint aquest últim el tractat en majors ocasions i des de diverses perspectives.

Ara bé, la gran novetat de les línies d'investigació de les universitats catalanes no es limita ni al dret processal civil ni al dret processal penal. La nova tendència que s'ha obert camí amb gran vigor als darrers anys s'ha centrat en l'estudi de les garanties constitucionals dintre del procés. La raó d'ésser d'aquesta tendència hem de trobar-la al capgirell que van sofrir algunes de les concepcions més tradicionals del dret processal amb motiu de la implantació, per part de la Constitució, d'una sèrie de garanties que gaudeixen del rang de dret fonamental i que han de ser respectades en qualsevol judici.

Una altra via d'estudi que està prenent una gran importància als darrers anys és la relacionada amb el dret processal internacional. És veritat que està molt menys desenvolupada que l'anterior, però l'interès en la matèria està creixent afavorit per l'augment de les relacions internacionals.

A banda de les principals orientacions que acaben d'ésser apuntades, que es manifesten tant en monografies com en articles, dins d'aquests últims destaquen dos àmbits temàtics més a tenir en compte. Un d'ells posa en relleu la relativa referència amb què la matèria arbitral acostuma a ésser objecte de comentari. L'altre fa referència a l'especial atenció que es dona a les darreres reformes processals. Serveixin com a exemple la proliferació d'estudis relatius a la figura del jurat o a la reforma de l'assistència jurídica gratuïta.

3.2.7.12. Àrea de dret romà

Durant el període analitzat, existeixen molt poques publicacions dels professors de l'àrea. Els temes de la recerca són els tradicionals i, excepte algun treball aïllat que planteja noves perspectives o noves interpretacions de les fonts, no existeix cap aportació notable.

3.2.7.13. Àrea de dret del treball i la seguretat social

En els anys noranta, s'ha produït un canvi de paradigma en les relacions de treball a tota Europa, que en el cas espanyol troba la seva expressió més acabada en la reforma de la legislació laboral de 1994. Un important gruix de la investigació realitzada a Catalunya s'ha dirigit a analitzar els diferents aspectes de l'esmentat canvi de paradigma (flexibilització, acomiadaments, contractes temporals, contractació col·lectiva...). També han rebut atenció els problemes relatius a la protecció social dels treballadors i a la seguretat i higiene en el treball.

3.2.7.14. Àrea de filosofia del dret, moral i política

En l'àmbit de la filosofia del dret, una bona part de la reflexió s'ha dirigit a analitzar els reptes que s'estan plantejant i els canvis estructurals que s'estan produint en el dret i en l'Estat com a conseqüència dels fenòmens de la globalització, el progrés tècnic i científic i la crisi de l'Estat social. Pel que fa a l'àmbit de la discussió especialitzada en teoria del dret, trobem un nombre notable de treballs sobre argumentació i interpretació jurídiques. Hi ha també en aquesta àrea un rellevant nombre de monografies dedicades a l'anàlisi del pensament d'autors, que gairebé en la seva totalitat són del segle xx.

3.2.7.15. Dret comunitari

Pel que fa al dret comunitari, l'esdeveniment més important de la dècada dels noranta ha estat la firma dels acords de Maastricht, que van provocar el naixement de la Unió Europea. Entre les innovacions introduïdes a Maastricht, han rebut especial atenció pels investigadors catalans el nou paper de les regions en la Unió Europea, la política exterior i de seguretat comuna i els problemes relatius a la ciutadania.

El gruix dels treballs té com a objecte l'anàlisi de la normativa i de la jurisprudència europea en els àmbits de les polítiques específiques, amb especial atenció als problemes que planteja el dret mediambiental. També és important fer esment als treballs que s'han realitzat relatius al tractament dels drets fonamentals per la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

3.2.7.16. Resum

Com a resum de les conclusions referents a les publicacions de les diferents àrees, cal realitzar les consideracions següents:

És conegut que en les àrees jurídiques no s'ha adoptat encara una valoració generalment admesa de la qualitat de les revistes i de les editorials, així com tampoc es treballa amb índexs d'impactes (*citacion index*). Això dificulta molt l'avaluació de les publicacions. Ara bé, existeixen valors entesos, acceptats per la comunitat d'investigadors, relacionats amb la qualitat de determinats mitjans, que permeten diferenciar entre el caràcter de recerca d'algunes publicacions

i el caràcter de divulgació d'algunes altres. Per tal d'evitar apreciacions personals, la comissió que ha redactat aquest report ha tingut en compte els criteris establerts en la Resolució del 5 de desembre de 1994, de la Secretaria d'Estat d'Universitats i Investigació, a l'efecte del component excepcional del complement de productivitat (BOE 293, del 8 de desembre de 1994). Aquesta Resolució estableix els criteris per a l'avaluació dels trams de recerca que, a manca d'altres criteris, constitueixen una base mínima indispensable per poder realitzar una valoració equitativa. Per tant, el caràcter innovador i creatiu de les publicacions ha estat pres en consideració per la comissió, tal com es pot apreciar en els comentaris relatius a les diferents àrees.

En les àrees jurídiques, les monografies, els llibres col·lectius i els manuals innovadors han de ser considerats com a obres de recerca i són el mitjà més utilitzat per a la difusió de la investigació que es realitza en aquestes àrees.

L'augment de la col·laboració i l'intercanvi amb equips estrangers ha fet que, en el període estudiat, apareguin publicacions conjuntes i col·laboracions cada vegada més habituals de juristes catalans a revistes de prestigi i llibres col·lectius estrangers. Aquesta situació és deguda al substrat comú que deriva de la integració europea; és una pràctica creixent en aquest període, si bé encara no està generalitzada.

3.2.8. *Vuitena conclusió*

Quant als congressos i simposis organitzats, la informació a la qual s'ha pogut accedir resulta insuficient per poder fer cap valoració sobre l'actualitat i l'interès per a la investigació dels temes tractats. El que sí es pot afirmar és que la celebració de congressos i simposis no ha estat tant centralitzada a Barcelona, com ho està la ubicació dels grups de recerca o la lectura de tesis doctorals. En aquest cas, també s'ha de dir que les dades estadístiques no reflecteixen els seminaris i els encontres informals que cada cop són més freqüents com a eina de comunicació acadèmica i que sovint se celebren en el marc dels projectes de recerca.

3.2.9. *Novena conclusió*

Pel que fa al finançament de la recerca, s'ha de fer constar que els fons són bàsicament públics i provenen dels organismes competents en l'àmbit de la recerca: Ministeri d'Educació i Ciència (DIGICYT) i Comissionat per a Universitats i Recerca (CIRIT). No hi ha un finançament substantiu d'altres administracions. Diem substantiu perquè no apareixen grups finançats per fer cap tipus de recerca que no sigui la bàsica, avaluada en els concursos estatals o autonòmics. Malgrat això, alguns grups acrediten, en altres projectes, un finançament de recolzament per part d'altres instàncies o de les pròpies universitats.

Les dades de què disposem no han permès tenir en compte la recerca realitzada en virtut dels convenis realitzats d'acord amb l'article 11 de la LRU. Es pot suposar que una part del treball realitzat en aquest marc és de recerca aplicada.